INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE

Realizácia PLAYbook OVEP

PRAKTICKÝ SPRIEVODCA VÝUČBOU OLYMPIJSKÝCH HODNÔT

Vytrénuj trénerov

Poďakovanie:

MOV by chcel oceniť a poďakovať sa všetkým nižšie uvedeným, ktorí sa podieľali na tejto publikácii. Tento holistický program výcvikového workshopu založený na princípoch olympijského myslenia a pedagogiky vznikol vďaka vedomostiam, odborným znalostiam a vášne pre olympizmus, tak jednotlivcov, ako aj kolektívu.

Gary Barber, pedagóg, univerzitná škola St Michael's, Victoria BC
Amanda Stanecová, PhD., majiteľka, Move Live Learn, vedúca vývojárka obsahu

Prispievatelia:

Narin HajTass, manažér vzdelávania a výcviku, Olympijský výbor Jordánska
Paraskevi Lioumpiová, PhD., Peloponézska univerzita, Medzinárodná olympijská akadémia
James Mandigo, PhD., prodekan a profesor, Univerzita Brock
Phelane Phomaneová, externá konzultantka OVEP, Lesotho
Amy Schwartzová, hlavná strategička, Move Live Learn
Lindsay Simpsonová, špecialistka pre osnovy, Move Live Learn

OLYMPIC VALUES
EDUCATION PROGRAMME

Realizácia PLAYbook OVEP

Praktický sprievodca výučbou olympijských hodnôt

Táto príručka sa používa v spojení s publikáciou *Základy výučby olympijských hodnôt: Športový program* ako súčasť balíka 2.0 OVEP.

Uverejnené v roku 2017
Zostavil Medzinárodný olympijský výbor
Olympijská nadácia pre kultúru a dedičstvo
Lausanne, Švajčiarsko

Akýkoľvek obsah OVEP a diela, prvky či materiály, ktoré vám boli sprístupnené alebo poskytnuté v súvislosti s OVEP, vrátane všetkých dokumentov, grafík, obrázkov a videí (ďalej ako „materiál OVEP“), sú výlučným vlastníctvom Medzinárodného olympijského výboru (ďalej ako „MOV“) a/alebo sú vám k dispozícii len na nekomerčné, nereklamné účely, pričom dané účely sa obmedzujú len na redakčné, vzdelávacie, výskumné, analytické, kontrolné či ohlasovacie účely. Bez písomného súhlasu MOV (alebo určeného vlastníka práv) sa materiál OVEP nesmie upravovať, meniť a/alebo transformovať, poskytovať pod sublicenciou či distribuovať, či už čiastkovo alebo ako celok. MOV neposkytuje žiadnu záruku a nepreberá žiadnu zodpovednosť za informácie obsiahnuté v materiáli OVEP, ako ani za ich presnosť či úplnosť. Pohľady a názory vyjadrené (i) akoukoľvek treťou stranou v materiáloch, ktoré vám boli poskytnuté ako súčasť materiálov OVEP alebo (ii) v akejkoľvek publikácii, na akejkoľvek webovej stránke či prostredníctvom iných médií, skrze ktoré ste získali prístup k týmto materiálom tretej strany ako súčasti materiálov OVEP, korešpondujú len s názormi ich autorov, čo neznamená, že nevyhnutne odrážajú oficiálnu stratégiu či postoj MOV. Súhlasíte s tým, že odškodníte, obhájite a uchránite MOV od akéhokoľvek poškodenia vyplývajúceho z vášho užívania alebo zneužívania materiálu OVEP alebo porušenia týchto licenčných podmienok. MOV (v rozsahu vzťahujúcom sa na príslušného držiteľa práv) si vyhradzuje právo kedykoľvek a z akéhokoľvek dôvodu odvolať práva udelené vo vzťahu k materiálu OVEP.

© Copyright 2016 Medzinárodný olympijský výbor

ISBN: 978-92-9149-164-3

Návrh: Thomas & Trotman Design

Grafické spracovanie obálky: Bruno Santinho

Úprava kópie a korektúra:
Dan Brennan, Libero Language Lab

Fotografia zo zrojov MOV a Getty Images®.
Strana 10 MOV/Arnaud Meylan; strana 13 NOV/BRA;
strana 26 MOV/Catherine Leuteneggerová

Olympijská nadácia pre kultúru a dedičstvo,
Quai d'Ouchy 1, 1001 Lausanne, Švajčiarsko
Tel +41 (0)21 621 6511 www.olympic.org

Vytlačené vo Veľkej Británi

Papier na túto príručku disponuje certifikáciou FSC a vyrába sa v papierni s akreditáciou ISO14001 a EMAS

Tento materiál je tiež prístupný na
www.olympic.org/olympic-values-and-education-program

Obsah

Predslov	**6**
Olympizmus a vzdelávanie na základe hodnôt	**8**
1. časť: Pochopenie výhod OVEP	**12**
2. časť: Vytváranie prostredia pre úspešné vzdelávanie	**16**
3. časť: OVEP a vzdelávacie kompetencie 21. Storočia	**18**
4. časť: Cyklus vyučovania a vzdelávania sa	**20**
5. časť: Vzdelávacie metódy, ktoré podporujú realizáciu OVEP	**26**
6. časť: Vyučovanie na základe olympijských vzdelávacích tém (pracovné jednotky)	**30**
7. časť: Realizácia fyzicky aktívnych OVEP	**34**
Prepájanie aktivít OVEP s predmetmi učebných osnov	**64**
Odporúčaná dodatočná literatúra o pedagogike	**66**
Slovník pojmov	**67**
Zdroje a odkazy	**73**

Predslov

Len niekoľkí sa vypracujú na olympionikov, ale každý človek sa môže tešiť z výhod fyzickej aktívnosti. MOV sa chce zaoberať globálnou výzvou rastúcej fyzickej nečinnosti, aby čoraz viac mladých ľudí dostalo príležitosť stať sa olympionikmi. Hlavným cieľom je však to, aby si viac detí a mládeže utváralo celoživotné návyky fyzickej aktivity, ktoré im prinesú radosť a prospejú ich zdraviu.

Fyzická aktivita má mnoho podôb, ku ktorým patrí (nielen) šport, rekreácia, neštruktúrovaná hra tanec či cvičenie. Nie všetky deti majú pozitívne skúsenosti so športom a fyzickými činnosťami, ale chceme to zmeniť. Prostredníctvom pozitívneho prístupu, ktorý sa viac sústreďuje na študentov a vďaka ktorému je program fyzických aktivít inkluzívnejší, viac detí a mládeže nadobudne skvelé skúsenosti s programami fyzických aktivít, čím sa zvýši tiež pravdepodobnosť, že i zvyšok života prežijú ako fyzicky aktívni ľudia.

Komisia MOV pre olympijskú výchovu si uvedomuje, aké dôležité je podporovať deti a mládež, aby sa naučili hodnoty a zručnosti, ktoré ich pripravia na život. Tento poradný orgán sa zo všetkých síl snaží inšpirovať pedagógov, aby propagovali výučbu na základe olympijských hodnôt a určuje tiež strategické smerovanie programov MOV a aktivít súvisiacich s výchovou mládeže prostredníctvom športu.

Tento program bol navrhnutý tak, aby mládeži s akoukoľvek úrovňou zručnosti a z ktorejkoľvek časti sveta umožnil tešiť sa a učiť sa z fyzickej aktívnosti, a tiež získať celoživotné sociálne, kognitívne a fyzické kompetencie. Okrem toho sa dá tento program prispôsobiť tak, aby zasiahol aj dospelých, ktorí takisto môžu mať prospech zo vzdelávania na základe hodnôt a z nových príležitostí na fyzickú aktívnosť.

Veríme, že je dôležité, aby sme začali poskytovať tento workshop a materiál, keďže majú potenciál pozitívne ovplyvniť nasledujúce globálne vízie, ciele a smernice.

Umiestnite tento materiál do kontextu:

- Filozofie olympizmu;
- Vízie MOV „budovať lepší svet prostredníctvom športu“;
- Strategického smerovania komisie pre olympijskú výchovu s cieľom „presadzovať olympizmus prostredníctvom vzdelávania, fyzických aktivít a športu, zapájania jednotlivcov, aby sa z nich stali zodpovední občania dnešného sveta“ a
- Prispievania olympijského hnutia k rozvoju globálnej stratégie uskutočňovanej prostredníctvom akčných rámcov ako napr. cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN a poskytovania kvalitnej telesnej výchovy.

Olympizmus a vzdelávanie na základe hodnôt

Olympijské hnutie využíva tri kľúčové hodnoty na propagáciu olympizmu: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo. Nie sú to však jediné hodnoty, ktoré jedincom pomáhajú dosiahnuť ich potenciál. Hodnoty ako odhodlanie, odvaha, vytrvalosť a odolnosť sa s tými kľúčovými ideami prelínajú a sú tiež bohato zastúpené v olympijskej tradícii. OVEP je program, ktorý stojí na hodnotách a dá sa využiť nasledovnými spôsobmi:

- Umožniť študentom, aby tieto hodnoty lepšie pochopili a uplatnili ich v živote.
- Podnecovať študentov, aby sa zapájali do športových a fyzických aktivít.
- Nabádať k väčšiemu uznaniu úsilia v rámci akademických predmetov.
- Presadzovať pozitívne správanie a budovanie zdravých vzťahov medzi mladými a ich komunitami.

> *Mládež môže využívať tento materiál bez toho, aby sa zapojila do určitej športovej aktivity, i keď aktívna účasť je žiaduci výsledok tohto materiálu.*

Program na výučbu olympijských hodnôt obsahuje päť zdrojov:

Základy výučby olympijských hodnôt: Športový program

Toto je oficiálny kľúčový zdroj projektu a primárna vedomostná základňa v rámci realizácie OVEP. Skladá sa zo štyroch častí. Prvá časť, „Úvod do výučby olympijských hodnôt“, odhaľuje princípy olympizmu a témy olympijskej výchovy. V druhej časti sa rozoberajú kľúčové prvky olympijských hier, od symbolov až po ceremoniály, ako aj súvislosti medzi týmito prvkami a možnosťami vzdelávania na základe hodnôt. Tretia časť pokračuje v tomto duchu a vysvetľuje, ako sa olympijské hnutie prispôsobilo v súvislosti s príležitosťami a výzvami vo svete, a to prostredníctvom iniciatív ako napr. olympijské hry mládeže (OHM), príležitosti pre ženy a uznanie dôležitosti udržateľnosti pri usporadúvaní hier. Posledná časť sa zameriava na dôležitosť tém olympijskej výchovy a zaoberá sa súčasnými problémami, ktorým čelí mládež vo svete.

Realizácia PLAYbook OVEP: Praktický sprievodca výučbou olympijských hodnôt

Táto príručka vám pomôže pri realizácii Programu na výučbu olympijských hodnôt (OVEP). Definuje vzdelávacie stratégie 21. storočia a kompetencie študentov, ktoré sú potrebné na úspešnú realizáciu programu OVEP. Rozoberá tiež niekoľko pedagogických stratégií a príkladov, ako možno prakticky využiť OVEP.

Pracovné listy: Cvičenia na podporu výučby olympijských hodnôt

Každý pracovný list je príručka, ktorú si možno vytlačiť. Uvádza súbor praktických vzdelávacích cvičení, ktoré využívajú olympijské témy, symboly, tradície a ponúkajú študentom/žiakom spôsoby, ako sa tento materiál dá uviesť do praxe prostredníctvom kreatívnych a podnetných aktivít. Tieto pracovné listy sa od seba líšia v závislosti od rozvojových schopností študentov z nižších ročníkov základnej školy až po vyššie ročníky strednej školy.

Knižnica zdrojov

DVD obsahuje stiahnuteľné digitálne verzie Základného manuálu, *Realizácia PLAYbook OVEP: Praktický sprievodca výučbou olympijských hodnôt* a Pracovné listy. Ostatné zdroje zahŕňajú základné informácie, inšpiratívne materiály ako napr. videá a príklady programov pre bežných ľudí.

Plán workshopov OVEP: vzdelávanie sa prostredníctvom fyzických aktivít

Hravé aktivity z príručky Vytrénuj trénerov tvoria súčasť *Plánu workshopov OVEP* a nachádzajú sa v časti *Kartičky s úlohami.* Sprievodné *Kartičky s úlohami,* ako aj *materiál Plán workshopov OVEP* sa dá získať pri poskytovaní školenia. Skontaktujte sa s príslušným oddelením MOV s cieľom vyžiadať si a zorganizovať toto školenie OVEP.

Realizácia PLAYbook OVEP: Praktický sprievodca výučbou olympijských hodnôt

OVEP spolu so sprievodnými materiálmi nie je len o vštepovaní hodnôt spôsobom, akým sa študenti učia. Ich cieľom je pomôcť účastníkom, aby tieto hodnoty okúsili a žili podľa nich.

Táto príručka poskytuje praktickú pomoc pedagógom, ktorí chcú využiť OVEP. Termín „pedagógovia“ sa tu používa v inkluzívnom zmysle a označuje všetkých, ktorí zastávajú úlohu opatrovníkov a/alebo sú zodpovední za odovzdávanie vedomostí. Do tejto skupiny patria učitelia, vedúci v komunitách, pracovníci s mládežou, športoví tréneri a rodičia, plus osoby, ktoré pracujú v humanitárnych a športových organizáciách, vzdelávacích inštitúciách a mimovládnych organizáciách. OVEP sa taktiež dá vyučovať a aplikovať v mnohých rôznych prostrediach: doma, v škole, na športovisku, v náboženskom prostredí, v komunitných centrách, na ihrisku, atď. Stručne povedané, výraz „vzdelávacie centrum“ v tomto dokumente súhrnne označuje všetky tieto typy vzdelávacieho prostredia.

Táto príručka rozoberá princípy efektívnej realizácie výučby hodnôt a poskytuje príklady plánovania, výučby a hodnotenia výučby hodnôt v praxi.

Kľúčové princípy tejto príručky

- Nemá to byť určujúca publikácia, ale materiál, ktorý pedagógom pomôže a poskytne im potrebné nástroje.
- Efektívne využitie tohto zdroja sa nebude odvíjať len od skúseností a zručností pedagógov, ale aj od spôsobu, akým tento materiál zapadne do konkrétneho prostredia vzdelávacieho centra.
- Niektoré vzdelávacie centrá disponujú skvelými fyzickými a vzdelávacími zdrojmi, vďaka ktorým dokážu plne realizovať mnohé aktivity odporúčané OVEP. Iné centrá majú možno obmedzenejšie možnosti. S cieľom úspešnej realizácie je možné a vhodné prispôsobiť aktivity a materiály v rámci OVEP, ak tieto zmeny zohľadnia ducha a zámer programu.
- Od väčšiny pedagógov sa vyžaduje, aby sa pridržali existujúcich učebných osnov. Treba si však uvedomiť, že uplatňovanie OVEP nijakým spôsobom neobmedzuje zvyklosti, ani neprotirečí hodnotám, ktoré sa vyučujú v rôznych kultúrach.
- Základné hodnoty olympizmu, a teda výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo, sú platné na celom svete a dokážu zásadne transformovať životy tých, ktorí tieto hodnoty uplatňujú.

Táto príručka ráta s tým, že pedagógovia, ktorí realizujú OVEP budú disponovať širokým spektrom zručností a skúseností. Niektorí pedagógovia pravdepodobne vyštudovali učiteľstvo v rámci vyššieho vzdelávania a dokážu sa stotožniť s mnohými pedagogickými stratégiami, ktoré príručka odporúča. Iní pedagógovia možno neukončili formálne vzdelanie v tejto oblasti, ale i tak sú uznávaní lídri vo svojich komunitách. Avšak cieľom využívania obsahu OVEP a vzdelávacích stratégii odporúčaných v tomto dokumente je, bez ohľadu na skúsenosti pedagógov, usmerniť a pomôcť všetkým, ktorí sa zaviazali úspešne realizovať OVEP.

> *Táto príručka obsahuje sekcie, ktoré pedagógom pomôžu oboznámiť sa s OVEP a plne tento program zrealizovať. Treba však poznamenať, že príručku netreba nevyhnutne čítať v danom poradí.*

Ako sa dá použiť obsah OVEP?

- Poskytuje dodatočný materiál a aktivity k existujúcemu plánu práce.
- Podnecuje vytváranie nového plánu práce.
- Slúži ako samostatný plán práce.

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *„Teaching Olympism in Schools: Olympic Education as a Focus on Values Education“ (Výučba olympizmu v školách: olympijská výchova so zameraním na výučbu hodnôt)* Centre d'Estudis Olímpics (UAB), International Chair in Olympism (IOC-UAB), Binder, D., 2010. 02/Školské osnovy.
- *„Coubertin Academy: A Handbook for Education in Secondary Schools“ (Coubertinova akadémia: vzdelávacia príručka pre stredné školy)* Medzinárodný výbor Pierra de Coubertin (IPCC), 2007. 00/Pracovné listy a 03/Manuály.

1. časť
Pochopenie výhod OVEP

Manuál s názvom *Základy výučby olympijských hodnôt* je rozsiahly vzdelávací zdroj nabitý myšlienkami, príbehmi a aktivitami, prostredníctvom ktorých je možné učiť hodnoty a inšpirovať mládež. Disponuje tiež obrovským potenciálom transformovať životy jednotlivcov a celé komunity, a to tak, že prináša nádej a príležitosti tým, ktorí príjmu kľúčové hodnoty olympizmu: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo. Nelson Mandela, bývalý prezident Južnej Afriky, si uvedomoval silu a potenciál skrytý v športe:

> *„Šport má moc zmeniť svet. Má moc inšpirovať. Dokáže ľudí zjednotiť ako máločo. Šport vie priniesť nádej tam, kde vládlo len zúfalstvo. Rasové bariéry búra účinnejšie ako vláda.“*

Treba však podčiarknuť, že OVEP nie je len športový program, ktorý má inšpirovať budúcich olympionikov. Thomas Bach, prezident MOV, nedávno povedal:

> *„Spojené národy a Medzinárodný olympijský výbor vedia, ako účinne šport dokáže naplniť obrovské množstvo ľudských a sociálnych potrieb v oblasti zdravia, vzdelávania, inklúzie, udržateľného rozvoja a mieru... Áno, šport dokáže zmeniť svet, ale nedokáže to sám osebe. Keď šport slúži ľudstvu, potrebujeme a chceme vstupovať do partnerstiev s ostatnými hráčmi v spoločnosti.“*

OVEP utvára partnerstvá s ďalšími stranami, akými sú školy, komunitné centrá, náboženské komunity a športové organizácie s cieľom umožniť realizáciu tohto programu.

Aké sú výhody OVEP?

Realizácia OVEP poskytuje nemálo holistických a praktických výhod, a to nielen jednotlivcom, ale i rodinám a komunitám. Tieto výhody spadajú pod niekoľko kategórií:

- Individuálne
- Fyzické
- Behaviorálne
- Emocionálne
- Sociálne
- Výchovné

Individuálne výhody

Je dobre zdokumentované, že úspešné športové programy dokážu ovplyvniť rozvoj hodnôt športovcov, ich charakteru a zmyslu pre športové správanie sa. Poznatky a aktivity OVEP sú obzvlášť efektívne nielen v procese rozvíjania kľúčových hodnôt olympizmu, čiže výnimočnosti, rešpektu a priateľstva, ale aj životných hodnôt ako vytrvalosť, odvaha, asertivita, čestnosť, bezúhonnosť a osobná zodpovednosť. Olympijské hry poskytujú nespočetné množstvo príkladov športovcov, ktorí na ceste za dosiahnutím svojich cieľov prekonali nepriazeň osudu. Sú to príbehy o športovcoch, ktorí súťažili s nesmiernou odvahou, alebo o tých, ktorí si zachovali bezúhonnosť napriek nezdarom. OVEP čerpá z mnohých týchto príbehov. Chce nimi inšpirovať ostatných, aby nasledovali tieto dobré príklady. OVEP navyše poskytuje účastníkom rámec, v ktorom si môžu rozvíjať líderské zručnosti a následne ich využiť pri aktivitách, ktoré im prakticky pomôžu pochopiť olympizmus. Pedagógovia sa o týchto hodnotách môžu dozvedieť viac z pracovných listov.

Fyzické výhody

OVEP nie je pasívny program, v rámci ktorého účastníci len čítajú a premýšľajú o vzdelávaní na základe hodnôt. Tento program účastníkov povzbudzuje, aby boli fyzicky aktívni a usilovali sa o vitálne ciele v rámci dosahovania zdravého životného štýlu. Pri troch témach olympijskej výchovy, ktoré základný manuál OVEP rozoberá, a teda radosť z úsilia, snaha o dokonalosť a rovnováha medzi telom, vôľou a mysľou, sa uvádzajú aj príklady športovcov, ktorí môžu dosvedčiť rad výhod vyplývajúcich z účasti na fyzických aktivitách. Športovanie týmto jednotlivcom umožnilo zožať mnohé fyziologické výhody, ktoré ich na odplatu doviedli k vyššiemu výkonu. Tieto výhody však nie sú vyhradené len pre športovú elitu. Sú k dispozícii všetkým, ktorí trénujú s určitou frekvenciou (ako často trénujete), intenzitou (aký náročný je váš tréning), s určitým trvaním (ako dlho trénujete), zameraním (typ tréningu či aktivity, ktorú ste si zvolili) a napredovaním (čelíte neustálym výzvam?). U športovcov, ktorí sa týmito princípmi dobrej kondície riadia, sa môžu dostaviť pozitívne zmeny: zvýšená kardiorespiračná kondícia, celkové zlepšenie pohybových schopností, väčšia svalová sila, plus lepšia flexibilnosť.

Výhody vyplývajúce z behaviorálnych zmien

Účasť na OVEP môže tiež viesť k behaviorálnym zmenám (zmenám správania sa). Tento prístup zameraný na hodnoty dokáže účastníkov podnietiť k prosociálnemu správaniu či k angažovanosti v občianskych aktivitách (dobrovoľníctvo, atď). Takto si účastník spätne podnecuje zmysel pre nadväzovanie kontaktu s ostatnými. OVEP prostredníctvom nabádania účastníkov k športovaniu (či iným fyzickým činnostiam) funguje aj ako „chránič“ pred sociálnymi tlakmi, ktoré môžu neskôr vyústiť do pitia alkoholu, fajčenia, nebezpečného experimentovania, atď.

Emocionálne výhody

Keď sa mladých športovcov opýtajú, prečo prestali so športovými programami, najčastejšie uvádzajú, že ich to už nebavilo. Cieľom OVEP nie je len poskytnúť vedomosti a pomôcť študentom pri rozvoji zručností, ale program ich má natoľko baviť, že sa budú športu venovať aj naďalej a budú čerpať všetky výhody, ktoré ponúka. Zvyšovanie sebavedomia, odbúravanie stresu a ochrana pred depresiou patrí k potenciálnym výhodám OVEP.

Sociálne výhody

Účasť na OVEP môže prispievať k získaniu odolnosti a sociálnych zručností. Okrem toho môže zásadne ovplyvniť život študentov a ich komunity. Či už pri zvyšovaní občianskej gramotnosti (napr. ohľadom rešpektovania noriem a tradícií pozitívneho sociálneho správania) alebo prekonávaní rozdielov, OVEP má potenciál priniesť zásadnú zmenu. Ku kľúčovým prvkom olympizmu patrí presadzovanie mieru a porozumenia (čo vyjadruje aj olympijský sľub, olympijské prímerie, atď.). Úlohou OVEP je pomáhať pri presadzovaní mieru, porozumenia a sociálneho zmierenia medzi jednotlivcami a komunitami.

OVEP tiež účastníkom pomáha pochopiť dôležitosť sociálnej inklúzie a prijatia, čo je mimoriadne prospešné pre účastníkov, ktorí sa už stretli s určitými výzvami v rámci sociálnych vzťahov.

Výchovné výhody

OVEP má tiež nastaviť zrkadlo a obohatiť skúsenosti študentov so vzdelávaním. Ak sa zrealizuje pomocou efektívnych pedagogických stratégií, tento program dokáže zvýšiť akademický výkon, zvýšiť angažovanosť účastníkov na programoch výučby a poskytnúť nespočetné množstvo výhod vrátane zlepšenia fungovania mozgu a celkovej schopnosti učiť sa.

Odkaz

Viac sa účastníci a pedagógovia dočítajú v Human Capital Model (Modeli ľudského kapitálu), ktorý sa nachádza na webovej stránke Designed to Move (Stvorení pre pohyb) v Knižnici zdrojov. Tento model sumarizuje viac ako 500 vedeckých správ, ktoré sa zaoberajú výhodami fyzickej činnosti, športu a telesnej výchovy.

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *„Olympism: Ethics and Politics“ (Olympizmus: etika a politika)* Gresham College, Parry, J., 2012. 02/Olympizmus.
- *„Olympism, Olympic education, values: Bibliography“ (Olympizmus, olympijská výchova, hodnoty: bibliografia)* Medzinárodný olympijský výbor (MOV), Centrum olympijských štúdií (OSC), 2015. 01/História a 03/Odkazy.
- *„Olympic Education: University lecture on the Olympics“ (Olympijská výchova: univerzitná prednáška o olympiáde)* Centre d'Estudis Olímpics (UAB), International Chair in Olympism (IOC-UAB), Müller, N., 2010. 01/História.
- *„Values and Norms in Sport: Critical Reflections on the Position and Meanings of Sport in Society“ (Športové hodnoty a normy: kritické úvahy o pozícii a význame športu v spoločnosti)* Steenbergen, J., De Knop, P., Elling, A., Meyer & Meyer Sport (UK) Ltd, 2001. 01/História a 03/Odkazy na literatúru.
- *„Values Education in Perspective: The New Zealand Experience“ (Vyučovanie hodnôt v perspektíve: skúsenosti z Nového Zélandu)* Austrálske spoločenstvo, Snook, I. 02/Dobrá prax.
- *„National Framework for Values Education in Australian Schools“ (Národný rámec hodnotového vzdelávania v austrálskych školách)* Austrálske spoločenstvo, 2005. 01/Školské osnovy.
- Webová stránka *Learning Experiences (Súsenosti so vzdelávaním)*, Ministerstvo vzdelávania Nového Zélandu. 03/Odkazy.
- Webová stránka *Designed to Move* (Stvorení pre pohyb), Stvorení pre pohyb. 03/Publikácie.

2. časť
Vytváranie prostredia pre úspešné vzdelávanie

Pedagóg, ktorý uplatňuje OVEP, ocení dôležitosť týchto prvkov: obsah programu, pedagogika, vzťah medzi pedagógom/študentom, pochopenie potrieb študentov a rozoznanie príležitostí a výziev vzdelávacieho centra.

Obsah

1. časť Základného manuálu opisuje princípy olympizmu. Potom sa zaoberá aj tým, ako základné hodnoty súvisia s témami výchovy a odkazuje na príklady olympijskej výchovy z celého sveta. Niet pochýb, že materiál z tohto manuálu bude relevantný a aktuálny ešte mnoho rokov. Na každých olympijských hrách sa objavia noví hrdinovia a darebáci, no inšpiratívne príbehy športovcov, ktorí prekonali nepriazeň osudu, vyvážia podnetné prípady, ktoré nás prinútia prehodnotiť spôsob, akým sme doposiaľ vnímali fair play. Princípy olympizmu sa však nikdy nezmenia. I naďalej budú usmerňovať pedagógov v ich snahe obohatiť poznatky študentov o tejto komplikovanej problematike, ktorá dominuje v športe a v spoločnosti.

„Samotný obsah vo všeobecnosti nepodnecuje k učeniu sa. Ten prichádza vtedy, keď učiteľ príde na to, ako ten obsah zatraktívniť.“

Carol Ann Tomlinsonová

Pedagogika

OVEP si uvedomuje, že efektívne vyučovanie sa dá dosiahnuť prostredníctvom mnohých metód a bude rešpektovať pedagogické tradície z rôznych kultúr. Ani táto príručka nespochybňuje, že títo pedagógovia disponujú širokým spektrom zručností a skúseností. Niektorí pravdepodobne vyštudovali učiteľstvo v rámci vyššieho vzdelávania a dokážu sa stotožniť s mnohými súčasnými pedagogickými stratégiami opísanými v Základnom manuáli. Iní pedagógovia možno neukončili formálne vzdelanie v tejto oblasti, ale i tak sú uznávanými lídermi vo svojich komunitách. Bez ohľadu na skúsenosti pedagógov, ich postavenie či kvalifikáciu, úlohou vzdelávacích stratégií, ktoré táto príručka odporúča, je sprístupniť všetkým študentom pozitívnu skúsenosť s učením sa a pracovať na jej utvorení.

OVEP vyhovuje mnohým rôznym študentom práve vďaka pestrej zmesi hodnotiacich metód, plánovania aktivít a inovatívnych vzdelávacích metód. Ťažkosti pri realizácii nastávajú vtedy, keď sa program uplatňuje ako určité pokyny, ktoré treba nekompromisne dodržiavať.

Vzťahy

Pedagógovia zohrávajú dôležitú úlohu pri rozvoji charakteru ich študentov. Olympijskí športovci často oceňujú svojich trénerov alebo mentorov, či tých, ktorí ich nielen naučil zručnostiam potrebným na športovom poli, ale im tiež pomohli stať sa ľuďmi schopnými viesť ich komunitu.

Keď má pedagóg pozitívny a profesionálny vzťah so študentom, dostane sa do pozície, keď mu študent dôveruje, a preto študenta dokáže inšpirovať, podporiť a viesť cez životné výzvy a príležitosti. Spojenie, ktoré študent vníma medzi ním a pedagógom, dokáže vybudovať nesmiernu sebadôveru a prispieť k tomu, aby si viac vážili samých seba. Pedagóg tiež zohráva kľúčovú rolu pri utváraní kultúry prijatia, ktorá sa týka všetkých študentov. Avšak pedagóg, ktorý súdi, je nepriateľský a nedbá na povinnosti, ktoré mu z jeho povolania vyplývajú, je negatívny vzor a jeho nepriaznivý vplyv môže narušiť zdravý rozvoj študentov. Kódex správania športovcov, rodičov a trénerov (pedagógov) sa nachádza vo 4. časti: „B. Učiť sa fair play“ v Základnom manuáli.

> *„Šport je potenciálny zdroj vnútorného zlepšovania sa každého jednotlivca.“*
>
> ***Barón Pierre de Coubertin***

Pochopenie potrieb študentov

OVEP je program, ktorý nikdy nebude preskriptívny. Jeho účinnosť sa zakladá na premyslenom plánovaní a pragmatickej, nie idealistickej, realizácii aktivít, ktoré obsahuje. Je preto na pedagógovi, študentoch a žiakoch z tej ktorej komunity, aby sa rozhodli, ktoré vzdelávacie témy a metódy najviac vyhovejú potrebám účastníkov programu. Netreba zabúdať na to, že úspešná účasť na programe a skúsenosť s OVEP, či už zo strany študentov, pedagógov alebo širšej verejnosti, sa zintenzívňuje, ak sa program realizuje s radosťou. Má to byť zábava!

Všetci pedagógovia vedia, že ich študenti sú prirodzene zvedaví. Chcú poznávať, chápať a zbožňujú výzvy. Pedagóg, ktorí si váži tento hlad po vedomostiach, zvolí tie aktivity z OVEP, ktoré budú vyhovovať širokému spektru schopností týchto študentov. Učebná metóda „jeden model vhodný pre všetkých“ sa pomaly dostáva do úzadia. Súčasní odborníci chápu, že do programu výučby treba zahrnúť nápady, názory študentov, rôzne štýly vyučovania, ako aj ich záujmy. Vzdelávacie metódy OVEP, ktoré boli zvolené pre túto príručku, ukážu, ako sa vzdelávacie kompetencie 21. storočia dajú využiť na odovzdávanie zručností, vedomostí a hlavne hodnôt, ktoré ich pripravia na tento rýchlo sa meniaci svet.

> *Slovo „vzdelávanie“ je odvodené od latinského slova „educare“. V preklade znamená „vytiahnuť/vyviesť“. OVEP je o „vyťahovaní“ a budovaní hodnôt olympizmu, a teda nejde o nanucovanie nepružných štruktúr.*

Spoznávanie príležitostí a výziev vzdelávacieho centra

Efektívne využitie tohto zdroja sa nebude odvíjať len od skúseností a zručností pedagógov, ale aj od spôsobu, akým sa tento materiál uplatní v konkrétnom prostredí vzdelávacieho centra. Niektoré vzdelávacie centrá disponujú skvelými fyzickými a vzdelávacími zdrojmi, vďaka ktorým dokážu plne realizovať mnohé aktivity odporúčané programom OVEP. Iné centrá majú možno obmedzenejšie možnosti. Nie každý má, napríklad, bezdrôtovú sieť či krásne triedy. Neexistujú jednoduché riešenia obmedzení spätých s nedostatočnými vzdelávacími zariadeniami. Pedagógovia dlhodobo robia, čo môžu aj v zložitých podmienkach a aj naďalej budú robiť všetko, čo je v ich silách s materiálmi, ktoré majú k dispozícii. Duch a zámer OVEP nezanikne pre nekvalitný papier, nedostatok výtvarných pomôcok či preto, že sa študenti musia deliť o písacie stoly.

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *„Olympism Education: Teaching and learning Olympism in a New Zealand secondary physical education programme“ (Olympijská výchova: výučba a učenie olympizmu v rámci stredoškolských programov telesnej výchovy na Novom Zélande)* Thorn, S., University of Canterbury, 2010. 01/Školské osnovy.

3. časť
OVEP a vzdelávacie kompetencie 21. Storočia

> *„Vzdelávanie nie je nalievanie do vedra, ale zapaľovanie ohňa.“*
>
> ***William Butler Yeats***

Existuje mnoho spôsobov, akými si pedagógovia aj študenti môžu vyskúšať OVEP v praxi. Spôsoby vzdelávania odporúčané na strane 20 Základného manuálu siahajú od formálnych programov vyššieho vzdelávania, pričom niektoré z nich poskytuje olympijské hnutie, až po integrované prístupy v rámci rôznych osnov, ktoré sa využívajú vo vzdelávacích centrách. Všetky tieto spôsoby, ako i mnohé iné, však majú rovnaký cieľ: sprostredkovať účastníkom OVEP bohaté skúsenosti z hodnôt, prostredníctvom ktorých nadobudne olympizmus osobný význam v ich životoch a v ich komunitách. Dané spôsoby v tejto časti nadobúdajú vzdelávaciu štruktúru, v rámci ktorej sa dá OVEP uplatniť v súlade s podmienkami toho ktorého pedagóga (typu vzdelávacieho centra, dostupných zdrojov, a pod.). Najskôr treba uviesť niekoľko základných informácií.

Zmeny vzorov vo vyučovaní a vzdelávaní sa

Existuje mnoho teórií vzdelávania sa a nespočetné množstvo stratégií vzdelávania, ktoré majú tieto teórie podporovať. Niektoré tradičnejšie vzdelávacie prístupy od študentov vyžadujú, aby sa z nich stali pasívni prijímatelia informácií. V takejto praxi sa rozsah vzdelávania študentov obmedzuje na hĺbku a porozumenie toho ktorého učiteľa. V skratke, „učíš sa, čo vedia“. Tento priamy prístup k vzdelávaniu sa zameriava na poskytovaný obsah a odzrkadľuje preferencie či záujmy učiteľa. K príkladom priameho vyučovania patria: prednášky v triede - len sedíte, počúvate a zaznamenávate si informácie, a názorné vyučovanie - sledujete, ako učiteľ vykonáva určitú činnosť, a potom postupujete podľa predpísaných krokov. Pri tejto metodológii priameho vyučovania je obsah skôr niečo, čo „sa vám deje“, a nie niečo, čo si sami vyberiete na základe vašich záujmov. Pri využívaní týchto metód je efektívnosť OVEP obmedzená a táto kombinácia sa neodporúča.

> *Program OVEP bude najúčinnejší, keď sa účastníci aktívne zapoja do práce s materiálom a využijú kompetenčné zručnosti 21. storočia, aby preskúmali ich zvedavosť, otázky a pochopenie.*

Vzdelávacie kompetencie 21. storočia

Vzdelávacie vzory pedagogických kompetencií 21. storočia v súčasnosti pretvárajú metodológie vzdelávania a vyučovania. Dobrá prax vyučovania sa v dnešnej dobe sústreďuje na prispôsobovanie osnov, súčasťou čoho je utváranie programu zameraného na záujmy a osobné štýly vzdelávania sa každého študenta. Ku kľúčovým zručnostiam, ktoré sa považujú za základné kompetencie, čo majú podporiť tento prístup a pomôcť študentom, ktorí sa presúvajú na pracoviská a vstupujú do fázy dospelosti, patria:

- **Kreativita (invenčné myslenie)**—Rozvoj stratégií myslenia, ktoré prinášajú unikátne riešenia komplikovaných problémov.
- **Riešenie problémov**—Analýza výziev a snaha (zvyčajne v spolupráci s ďalšími) nájsť riešenia.
- **Kritické myslenie**—Využívanie stratégií myslenia na pochopenie jadra komplikovaných problémov a hľadanie invenčných riešení.
- **Spolupráca**—Rozvíjanie schopnosti spolupracovať.
- **Občianska gramotnosť**—Vychádzanie s ostatnými a prispievanie do vlastnej komunity.
- **Komunikačné zručnosti**—Pochopenie dôležitosti komunikácie (v mnohých formách) pri budovaní charakteru a kultúry.
- **Stať sa samoukom**—Študenti sú povzbudzovaní k tomu, aby prijali zodpovednosť za učenie sa (a nekládli celé bremeno na plecia učiteľov).

Tieto zručnosti sa, samozrejme, rozvinú len vtedy, ak sa študenti aktívne zapoja do obsahu. Tento spôsob vyučovania zameraný na študenta stojí v priamom kontraste so starými metodológiami zameranými na učiteľa. Študenti sa v súčasnosti vnímajú ako dôležitý zdroj informácií a svoje skúsenosti dokážu využívať v utváraní vlastného vzdelávacieho obsahu.

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *„Olympic Pedagogy as a Theory of Development of Ethical and Humanistic Values in Education“ (Olympijská pedagogika ako teória rozvoja etických a humanistických hodnôt vo vzdelávaní)* Medzinárodná olympijská akadémia (MOA), 2007. 01/História.
- *„Olympic values education: evolution of a pedagogy“ (Výučba olympijských hodnôt: evolúcia pedagogiky)* Binder, D., Routledge, 2012. 02/Olympizmus a 03/Odkazy.
- Webová stránka *Sport for Hope*, Medzinárodný olympijský výbor (MOV). 03/Odkazy.
- *Zdroje pre vyučovanie*, Medzinárodný olympijský výbor (MOV), Olympijské múzeum (TOM). 03/Publikácie.
- Webová stránka *Framework for 21st Century Learning (Rámec vzdelávania sa 21. storočia)*, The Partnership for 21st Century Learning (Partnerstvo v rámci vzdelávania 21. storočia). 03/Publikácie.
- Webová stránka *UNESCO*, Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO). 03/Odkazy.

4. časť
Cyklus vyučovania a vzdelávania sa

Táto časť poskytne rámec pre cyklus vyučovania a vzdelávania sa, ktorý môžu pedagógovia použiť ako podporu v uplatnení OVEP. Pedagógovia sa potom budú môcť naučiť rôzne stratégie, ktoré pomáhajú pri realizácii OVEP prostredníctvom zručností 21. storočia.

Cyklus vyučovania a vzdelávania sa obsahuje tri kľúčové prvky:

- Hodnotenie
- Plánovanie
- Vyučovanie

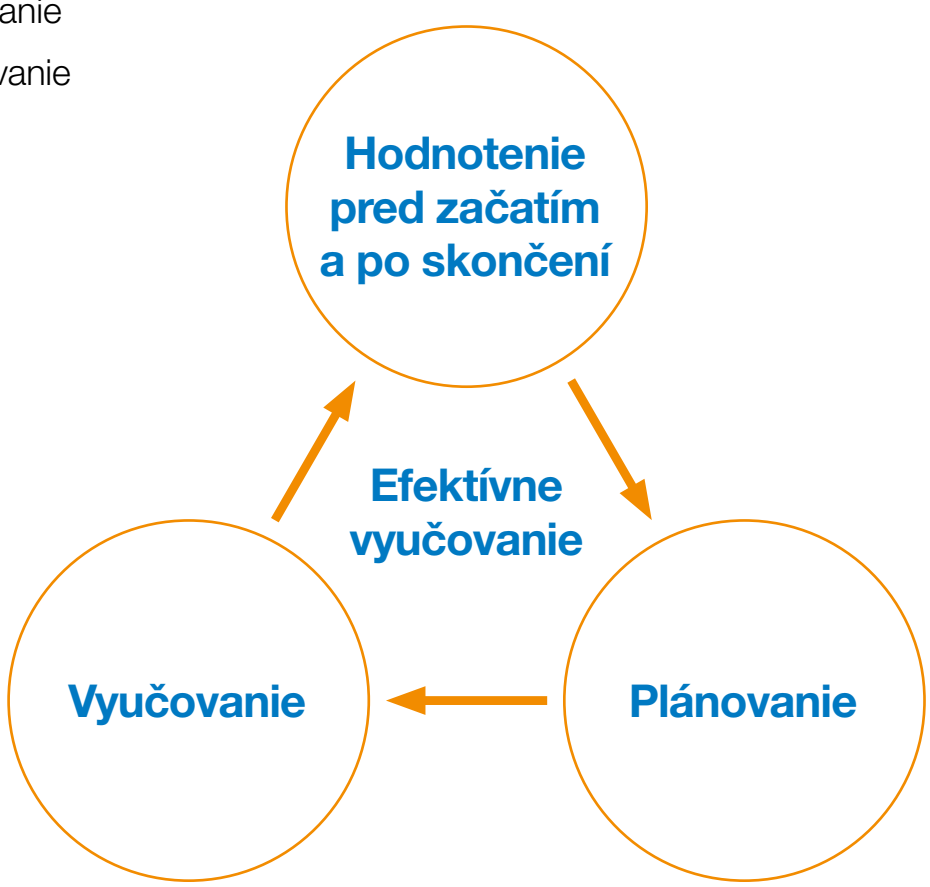

> *„Cieľ bez plánu je len prianie.“*
>
> ***Antoine de Saint-Exupéry***

Hodnotenie pred začatím

Dobrý pedagóg nezačne učiť hneď, ako sa dosane na miesto vzdelávania. Pri tomto zastaranom prístupe prevládal názor, že keď učíte niečo, čo je podľa vás zaujímavé, možno zaujmete niektorých študentov, ale viac ani netreba očakávať. Študenti však očakávajú a zaslúžia si viac. Cyklus vyučovania a vzdelávania sa poskytuje štruktúru, ktorá pedagógovi pomáha pri vytváraní vyučovacích hodín a aktivít na podporu všetkých študentov. Hodnotenie pred týmto procesom je nesmierne dôležité, lebo pedagógovi pomáha pochopiť vzdelávacie profily študentov. Tento typ hodnotenia by sa mal pripraviť z dvoch rôznych perspektív: z perspektívy pedagóga a študenta (či študentov).

Otázky/zber dát v rámci hodnotenia pred začiatkom môžu zahŕňať:

- Aký je vek/pohlavie/kultúrne zloženie študentov?
- Aké informácie z hodnotenia sú už k dispozícii? Porozprávajte sa s predošlými pedagógmi a zistite, akým spôsobom sa študenti učia, spolupracujú, s akými ťažkosťami sa stretávajú, a pod.
- Prečítajte si záverečné hodnotenia študentov. Pozrite sa na príklady hotových prác týchto študentov.
- Ktoré metódy vyučovania študentov najviac zaujali a inšpirovali, aby boli usilovní?
- Akým spôsobom predošlý pedagóg obohatil program či ho prispôsobil pre potreby rôznych študentov?
- Aké majú jednotliví študenti prednosti či vzdelávacie nedostatky?
- Potrebujú pracovať navyše, aby si prehĺbili pochopenie, alebo sú pripravení prejsť na náročnejšie koncepty?
- Hodnotenie pred začatím/zber dát od študentov môže zahŕňať:
  - >Ktoré aspekty OVEP nás zaujímajú?
  - >Čo už vieme?
  - >Čo by sme chceli vedieť?
  - >Ktoré športy by sme chceli vyskúšať?
  - >Akým spôsobom najradšej vyjadrujeme učenie sa (divadlom, písaním, umením, a pod.)?

Tieto údaje sa použijú na poskytnutie informácií o rozhodnutiach pedagóga v ďalšom štádiu cyklu vyučovania a vzdelávania sa.

Plánovanie

Pri voľbe správneho obsahu a plánovaní zaujímavých aktivít v rámci OVEP je vhodné držať sa tzv. zásady UBD (Understanding by Design), čiže metódy učenia s porozumením. Pri tejto metóde pedagóg začína proces plánovania tak, že zváži zručnosti, vedomosti a skúsenosti, ktoré študenti nadobudnú dokončením projektu. „Začiatok s ohľadom na koniec“ je hlavná myšlienka, ktorá pedagógom pomôže zvoliť vzdelávacie stratégie a uľahčí rozhodovanie, ako a kedy tieto stratégie použiť.

Ako športovec, ktorý sa pripravuje na vrcholový výkon na olympijských hrách, OVEP je najefektívnejší, keď sa naplánuje a zrealizuje s konkrétnymi cieľmi. Môže ísť o akékoľvek ciele v rozmedzí od krátkodobých, konkrétnych vzdelávacích cieľov vyučovacej hodiny, cez strednodobé ciele, pri ktorých študenti objavujú určitú tému olympijskej výchovy, až po dlhodobé ciele, t. j. uplatnenie OVEP spôsobom, ktorý buduje hodnoty a každý rok študentom opakovane predstavuje olympizmus. Pedagógovia väčšinou začínajú s krátkodobými a strednodobými cieľmi a zhodnotia efektívnosť a popularitu programu medzi študentmi.

Naplánovanie tempa programu či aktivity (napr. týždňa s olympijskou tematikou verzus pravidelná vyučovacia hodina raz do týždňa po dobu jedného mesiaca) je dôležité, keďže sa zladí s ostatnými vzdelávacími požiadavkami, ktoré pedagóg musí splniť.

Dobrý pedagóg vie, že študenti majú rôzne štýly učenia sa, rôzne záujmy a osobné preferencie v súvislosti s tým, ako sa u nich prejavuje učenie. Pri plánovaní a rešpektovaní týchto rozdielov sa od pedagóga taktiež vyžaduje, aby zvážil nasledovné:

- **Prispôsobovanie**—Ako učiť rovnakú látku, ale výsledky prispôsobiť študentovi s rôznymi schopnosťami. Pedagóg môže upraviť aspekty vzdelávacieho prostredia, alebo použiť rôzne vybavenie s tým, že obsah vyučovania sa nezmení ani pri ostatných študentoch.
- **Modifikácie**—Ako zmeniť program tak, aby mal študent interaktívny a pritom autentický vzťah k materiálu. Existuje nejaké špeciálne vybavenie či konkrétna vzdelávacia stratégia potrebná na sprostredkovanie vzdelávania študentom? Existuje nejaké konkrétne prostredie, ktoré je pre túto aktivitu najvhodnejšie? Napríklad: Ako najefektívnejšie sa študenti naučia tento koncept? Pomocou experimentálneho vzdelávania sa v exteriéri alebo v diskusií v skupinkách?

Údaje z hodnotenia pred začiatkom (t. j. ako sa študenti učia) a proces plánovania (čo ich naučíte) nasmeruje pedagóga na konkrétne vzdelávacie stratégie. V ďalšej časti sa uvádzajú niektoré tieto metódy. Nejde však o kompletný zoznam, keďže pedagogika je rôzna v rôznych regiónoch, kultúrach a v rámci rôznych tradícií.

Pred uvedením týchto metód si treba uvedomiť, že tieto vzdelávacie stratégie nemôžu byť efektívne, ak sa uplatnia len v rámci náhodných nesúvislých prístupov. Efektívnosť pedagóga sa zvyšuje, keď sa proces učenia opiera o štruktúru, ktorá je dostatočne flexibilná na to, aby vyhovela potrebám všetkých študentov. Ku kľúčovým prvkom, ktoré táto štruktúra môže obsahovať, patria:

Hodnotenie vyučovania z predošlej hodiny

Pedagóg môže začať hodinu tým, že zhodnotí, do akej miery študenti pochopili predošlý koncept. Tento krok sa prirodzene preskočí, ak je všetko nové. Medzi čoraz populárnejšie metódy vyučovania patrí „trieda naruby“. Pri tejto metóde študenti vopred dostanú obsah hodiny. Keď prídu do triedy/na miesto vyučovania, ich úlohou je diskutovať o obsahu, pracovať na zadaniach, ktoré im pomáhajú prehlbovať porozumenie, skúšať sa alebo požiadať o pomoc pri náročných konceptoch.

Zavedenie nového obsahu

Pedagóg používa údaje z hodnotenia pred začiatkom s cieľom uplatniť zručnosti a koncepty s ohľadom na rôznorodosť štýlov vyučovania a záujmov študentov. Súčasné vzdelávacie stratégie potláčajú úlohu pedagóga ako „mudrca“ a zvyšujú študentovu kapacitu deliť sa o svoje vedomosti a skúsenosti. Študenti sú podnecovaní k tomu, aby sa nebáli vedúcich pozícií, obohacovali ich porozumenie a pomáhali ostatným učiť sa.

Zjednodušenie praxe

Pedagóg preberá úlohu vzdelávacieho moderátora. V rámci takéhoto prístupu je študent vedený k tomu, aby objavoval a prehlboval porozumenie tohto materiálu. Pedagóg môže prichádzať s návrhmi, ale v konečnom dôsledku je na študentovi, aby „uchopil“ proces učenia namiesto memorovania faktov, ktoré učiteľ považuje za dôležité.

Spätná väzba

Model s názvom „GROW“ (ktorý vytvoril John Whitmore) sa často používa pri definovaní prvkov spätnej väzby.

- **Cieľ**—Pedagóg sa na začiatku konverzácie so študentom opýta: „Aký bol váš cieľ pri tejto úlohe? Dosiahli ste ten cieľ? S akými ťažkosťami/problémami ste sa stretli pri práci/mali ste problém niečo pochopiť?“ Cieľom je rozvinúť študentovu schopnosť sebareflexie.
- **Realita**—Študenti občas nevedia presne zhodnotiť svoju prácu či výkon (preto potrebujú spätnú väzbu). Pri tomto prvku sa pedagóg podelí so študentom o aspekty jeho/jej práce, ktoré považuje za pozitívne. Pedagóg potom navrhne, ako možno prehĺbiť porozumenie či zvýšiť výkon. Treba poznamenať, že pochvalné frázy typu „dobrá práca“ alebo „veľmi dobre“ niektorí pedagógovia mylne považujú za spätnú väzbu. Tieto frázy, i keď vyslovené s dobrým úmyslom, neposkytujú informácie, na základe ktorých by sa študent dozvedel viac o svojich silných stránkach či aspektoch, ktoré treba zlepšiť, alebo podľa ktorých by ich vedel identifikovať.
- **Možnosti**—Pedagóg vyzýva alebo žiada študenta, aby pri tejto úlohe preskúmal ďalšie možnosti. „Čo by ste mohli urobiť ináč? Aké sú možnosti prehĺbenia vášho pochopenia?“
- **Vôľa** (či cesta vpred)—Tento prvok študentov nabáda, aby sa zamysleli nad tým, ako sa posunú vpred. Študenti uvažujú o vzdelávaní a snažia sa identifikovať (sami zhodnotiť) oblasti, v ktorých by sa mali zlepšiť.

Nezávislá prax

Pedagóg študentov podnecuje, aby praktizovali a rozvíjali svoje vzdelávanie aj mimo kontextu vzdelávacieho prostredia.

Hodnotenie po skončení

Záverečná fáza cyklu vyučovania a učenia sa je opätovné posúdenie, i keď treba podotknúť, že hodnotenie sa môže uskutočniť kedykoľvek počas lekcie, preberania určitej témy či počas projektu, nielen na konci. Tak ako pri pedagogike, existuje nespočetné množstvo metód, prostredníctvom ktorých môže pedagóg zhodnotiť vzdelávanie študentov a uistiť sa, že využíva metódy „skôr ako nástroj rastu, a nie ako prostriedok, ktorým poukazuje na chyby“. (Tomlinson, 1999, s. 10).

Príklady hodnotenia

Hodnotenie na základe výkonu

Študent predvedie svoju prácu a dostane spätnú väzbu od pedagógov, rodičov, rovesníkov a pod. K takémuto vystúpeniu patrí hra, pieseň, báseň a pod., zatiaľ čo spätná väzba môže byť písomná či ústna.

Hodnotenie na základe skúšky

Pedagóg využíva testy (formatívne), kvízy, súhrnné skúšky a testy od rovesníkov, na základe ktorých zisťuje hĺbku dosiahnutých vedomostí.

Sebahodnotenie

Študenti uvažujú o svojej práci. Zamyslia sa nad počiatočnými cieľmi a výsledok svojej snahy porovnajú s týmito cieľmi. Tieto úvahy sa dajú vyjadriť ako krátke písomné úvahy, nahraté rozhovory či monológy. Stále viac sa do popredia dostáva prezentovanie práce v portfóliu, najmä v elektronickom portfóliu.

Hodnotenie od rovesníkov

Študenti vyžadujú spätnú väzbu od rovesníkov. Jedna stratégia sa nazýva „tri hviezdy a želanie“. Pri tejto stratégii začne jeden z rovesníkov hodnotiť tak, že spomenie tri veľmi pozitívne aspekty práce, ktorú hodnotí. Potom pokračuje so „želaním“, čo je poznámka, ktorá študentovi pomôže pri ďalšom rozvoji jeho práce.

Hodnotenie na základe konferencie

Pedagóg zorganizuje mítingy, na ktorých študenti diskutujú o ich práci a dostávajú spätnú väzbu od zainteresovaných strán. Niekedy sa označujú aj za „študentské konferencie“. Ide o veľmi účinný spôsob, ako študentom pomôcť, aby boli na svoju prácu hrdí a tiež aby nadviazali spojenie s tými, ktorí túto spätnú väzbu poskytujú.

Hodnotenie na základe kritérií

Pedagóg vytvorí tabuľky, v ktorých sa určité požiadavky budú vzťahovať na číselné hodnotenie. Takto sa študenti môžu sami ohodnotiť a získať informácie o oblastiach, v ktorých by mali zlepšiť svoju prácu či úroveň porozumenia.

Cyklus sa potom opakuje

Pedagóg používa údaje z hodnotenia na plánovanie ďalšej hodiny a ďalšej lekcie. Pri plánovaní zohľadňuje, že materiál sa volí a realizuje spôsobom, ktorý pre osobité potreby študentov predstavuje výzvu, no zároveň ich rešpektuje.

Hodnotenie, monitorovanie a posudzovanie fyzicky aktívnych programov OVEP

Na základe hodnotenia robia lektori rozhodnutia na konkrétnych vyučovacích hodinách a prijímajú opatrenia, aby čo najúčinnejšie pomohli mládeži nadobudnúť skúsenosti a učiť sa. Monitorovanie sa skladá z analýzy niekoľkých hodnotení s cieľom určiť, čo treba zlepšiť, alebo čo má úspech, aby program nestrácal na sile. Posudzovanie vychádza z ukončenia programu a jeho cieľom je zistiť, či je program účinný, v ktorých oblastiach ho treba zlepšiť, a či boli lektori efektívni.

Plán programu poskytuje usmernenie pre realizáciu programu. Vychádza z čo najpresnejších informácií, ktoré lektor získa pred uplatnením programu. Počas samotnej realizácie môžu nastať nepredvídané situácie či reakcie, ktoré spôsobia komplikácie pri dokončovaní programu podľa plánu. Napríklad, na jedného lektora pripadalo príliš mnoho mládežníkov a pre tento nepomer program nesplnil ciele. Lektor bude musieť upraviť program tak, aby zohľadnil potreby účastníkov a dosiahol celkové ciele programu prostredníctvom dodatočných lektorov a/alebo prostredníctvom vytvorenia podskupiniek mládežníkov počas aktivít.

Hodnotenie a monitoring

Hodnotenie je metóda zberu informácií s cieľom usmerniť ďalšie pokyny.

Lektor, ktorý hodnotí, či sa účastníci učia kľúčové témy programu, použije určitú techniku, aby zistil, ktoré koncepty treba či možno prepracovať alebo učiť iným spôsobom, alebo ktoré koncepty mládež chápe. Hodnotenie môže byť formálne (napr. písomné vyjadrenie účastníka o obsahu) alebo neformálne (napr. pozorovanie, slovné odpovede na otázky). Môže byť zároveň formatívne/kontinuálne či súhrnné/jednorazové po získaní skúsenosti.

Hodnotenie

K rôznym typom hodnotenia patria napríklad:

- **Vstupné ústrižky/lístky**—Kladťe otázky pri vstupe účastníkom a začnite hodinu.
- **Výstupné ústrižky/lístky**—Kladťe otázky pri vstupe účastníkov a gradujte hodinu.
- **Nájdi partnera a zdieľaj sa**—Poproste účastníkov, aby si našli partnera a podelili sa o odpovede na moderátorove otázky o tom, čo sa doposiaľ dozvedeli z programu. Lektori sa môžu prechádzať po miestnosti a načúvať, o čo sa účastníci delia. Podľa toho dokážu zistiť, či mládež pochopila daný koncept alebo nie.
- **Pozorovanie**—Moderátor alebo lektor pozoruje zručnosti účastníkov alebo ich správanie sa, podľa čoho zistí, či sa približujú k naplneniu cieľov programu, alebo nie. V súlade s touto spätnou väzbou môže moderátor či lektor upraviť pokyny alebo poskytnúť spätnú väzbu, ktorá na základe tohto pozorovania pomôže mládeži zlepšiť sa.

Monitorovanie

Monitorovanie sa deje vtedy, keď si moderátor alebo lektor nechá odstup od jednotlivých sedení a rozanalyzuje odpovede získané v kontinuálnom hodnotení za určité obdobie s cieľom určiť oblasti, kde sa treba zlepšiť, ako aj určiť silné stránky.

Monitoring má niekoľko cieľov:

- Optimalizovať priebeh fyzicky aktívneho programu OVEP pre dosiahnutie cieľov a zámerov. Napríklad, ak sa účastníci nezapájajú, monitoring bude moderátorov a lektorov informovať, aby sa materiál snažili uplatniť prostredníctvom iných vzdelávacích stratégií.
- Pomôcť informovať budúcich účastníkov workshopu „vytrénuj trénera“ o fyzicky aktívnych programoch OVEP. Napríklad, päť stretnutí možno nestačilo na dosiahnutie plánovaných cieľov, takže pri budúcich programoch bude pravdepodobne potrebné zvýšiť počet stretnutí.
- Zodpovednosťou moderátorov a lektorov je dosiahnuť ciele a zámery. Napríklad, ak je lektorovým cieľom, aby študenti merateľne porozumeli témam OVEP na stretnutiach v rámci daného programu, no počas týchto stretnutí sa lektor daných tém nedrží, nesplní cieľ tém. To zainteresovaným alebo aj ostatným pomôže pri identifikovaní nedostatkov realizácie ich vlastného programu a pri podnikaní krokov na zlepšenie.

Hodnotiace techniky, ktoré sa zameriavajú na hodnotenie s účelom niečo sa naučiť, prispievajú k dobrej pedagogickej praxi. Nižšie sú uvedené príklady tradičných i pozitívnych hodnotiacich postupov. Fyzicky aktívne programy OVEP si vyžadujú pozitívne hodnotiace postupy.

Tradičné hodnotiace postupy	Pozitívne hodnotiace postupy
Hodnotenie oddelených zručností prebieha v rámci hier, tanca, či zostáv.	Hodnotenie zručností prebieha pri reálnej praxi, napr. pri športových hrách s nižším počtom hráčov, pri tanečnom vystúpení alebo pri gymnastickej zostave.
Formálne hodnotenie, ako napríklad písomné testy, často trvá dlho a skracuje čas vyhradený pre fyzické aktivity.	Hodnotenie je často neformálne a v reálnych situáciách prebieha neustále, takže účastníci majú k dispozícii spätnú väzbu ohľadom ich schopností počas fyzických aktivít.
Súčasťou rôznych hodnotení je písanie a samostatná práca.	Súčasťou hodnotenia môže byť písanie a samostatná práca, ale tiež pozorovanie, diskusia a pásma skupinových otázok a odpovedí.
Hodnotenie zapamätaného alebo toho, čo študent vie alebo dokáže identifikovať.	Hodnotenie, ako môže študent uplatniť a preniesť informácie.
Zadajte úlohy, aby mládež dostala príležitosť precvičovať.	Zadajte úlohy tak, aby len niekoľko mládežníkov mohlo pracovať naraz, a aby vo zvyšnom čase pozorovali ostatných.

Posudzovanie

Ak sa má stanoviť efektívnosť fyzicky aktívnych programov OVEP prostredníctvom posudzovania, treba zistiť:

- či mládežníci dostali viac príležitostí byť fyzicky aktívni než pred programom
- či rozumejú piatim témam olympijskej výchovy a
- či rozumejú, ako uplatniť päť tém olympijskej výchovy vo svojom živote a či ich aj uplatňujú, a to tak v rámci programu, ako aj mimo neho.

Pred vytvorením postupu na posúdenie programu, zvážte tieto body, ktoré treba uplatniť pri posudzovaní fyzicky aktívneho programu.

ÁNO	NIE
Využívajte posudzovanie programu na stanovenie toho, či program splnil svoj zámer alebo nie.	Nepoužívajte posúdenie programu len na prezentáciu programu v pozitívnom svetle.
Využívajte výsledky z posúdenia programu pri uplatnení zmien nevyhnutných na zlepšenie.	Výsledky neberte osobne a nestotožňujte sa s myšlienkou, že program nemá budúcnosť, ak posudok ukáže, že program nedosiahol všetky ciele.
Oboznámte sa s metódami na posudzovanie programu v rámci oblasti „pozitívny vývoj mládeže“ (PYD) a zvážte tieto opatrenia pri fyzicky aktívnom programe OVEP. Všimnite si, že táto časť poskytuje príklady na posúdenie.	Neponáhľajte sa so zostavovaním formulára na posudzovanie a nezabudnite ho dať skontrolovať rovesníkom.
Zamyslite sa nad posudzovanou skupinou a vykonajte všetky úpravy, ktoré sú nevyhnutné na to, aby dokázali vytvoriť posudok (napr. ak je to potrebné, dajte preložiť formulár/-e na posúdenie).	Nevyberajte si osoby, ktoré sa na posudzovaní nebudú podieľať nestranne, alebo sa budú snažiť o konkrétny výsledok.
Strategicky použite údaje z posúdenia programu na zdôvodnenie alebo podanie návrhu na partnerstvo v oblasti financovania a/alebo v realizácii programu.	Neprehliadajte negatívnu či kritickú spätnú väzbu pri odovzdávaní výsledkov poskytovateľom financovania. Často ich zaujíma, ako sa veci dajú zlepšiť a ako môžu prispieť k týmto zlepšeniam.
Zvážte rôzne zdroje údajov získaných z posúdenia, vrátane reakcií/spätnej väzby účastníkov, pozorovanie lektora a prieskumov medzi účastníkmi či klasifikácie alebo hodnotenia na základe formulárov spätnej väzby.	Nezhromažďujte len kvantitatívne údaje (čísla). Slová či skúsenosti, príhody alebo príbehy (kvalitatívne údaje) účastníkov môžu poskytovateľov financovania či partnerov podnietiť, aby sa podieľali na programe.
Ak používate nástroje na pozorovanie, vytvorte sekciu, kde pozorovateľ môže slovne opísať kontext pozorovania.	Nezhromažďujte údaje bez informácií o účastníkoch alebo bez kontextu, v ktorom sa na programe zúčastňujú. I keď by sa informácie mali zhromažďovať anonymne pre zaistenie súkromia, niektoré informácie sú dôležité (napr. vek, počet absolvovaných stretnutí, primárny jazyk, ak sa odlišuje od jazyka uplatnenia OVEP) a treba ich zhromaždiť.
Povedzte účastníkom, na čo budú tieto údaje použité.	Nezverejňujte údaje či mená tých, ktorí posúdenie zhotovili, bez ich súhlasu.
Podeľte sa s účastníkmi o výsledky posúdenia.	Nenechávajte si údaje pre seba.

5. časť
Vzdelávacie metódy, ktoré podporujú realizáciu OVEP

Tak, ako je to i pri mnohých iných študijných odboroch, učebné metódy a pedagogika tiež disponujú rozsiahlym žargónom a terminológiou. Niektoré termíny nie je problém pochopiť, napr. „ciele vzdelávania“ alebo „diskusné skupiny“. Sú však aj termíny, napr. „odlišovanie“, „postupné zdokonaľovanie“ či „upevňovanie“, ktoré nie sú až také rozšírené. K úlohám pedagóga patrí uplatňovanie učebných metodológií, ktoré presadzuje OVEP bez potreby spoliehať sa na podporu technického jazyka. Pragmatizmus je najefektívnejší, keď sa opiera o používanie jednoduchého jazyka. Vyučovanie nemusí byť príliš komplikované, aby bolo efektívne! V tejto časti sa bližšie pozrieme na metódy vyučovania, pri ktorých sa dá rozvinúť OVEP prostredníctvom vzdelávacích kompetencií 21. storočia a ďalších metodológií, ktoré vychádzajú z dostupných poznatkov a pomáhajú študentovi.

Metódy vyučovania, vzdelávacie kompetencie 21. storočia a OVEP

Kreativita

Generácia nových myšlienok a riešení je dôležitá schopnosť, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou programu OVEP. Dajú sa pritom využiť nasledovné metódy:

- **Riadené kladenie otázok alebo kladenie otvorených otázok**—Môže ísť o proces jednotlivca alebo o spoluprácu, ktorá študentov podnecuje, aby sami objavovali poznanie a porozumenie. To sa dá dosiahnuť niekoľkými spôsobmi:
  - **Riadené kladenie otázok**—Učiteľ položí otázku, študent/-i si potom zvolí/zvolia výskumné postupy a následne odprezentuje/ú čo zistil/i.
  - **Kladenie otvorených otázok**—Študenti si sami vyberú otázku, výskumnú metódu a metódu, ktorou odprezentujú výsledky a zistenia.
- **Premýšľaj - prepájaj - prehodnoť - vyjadri**—Pedagóg študenta vedie k tomu, aby problém posúdil a dal si ho do súvislosti s poznatkami, ktoré už má, následne ho prehodnotil a napokon vyjadril, ako problém chápe v novom svetle.
- **Divadlo** sa vníma ako účinný a podnetný spôsob, ako sa podeliť o myšlienky a inšpirovať k novému nazeraniu na problematiku. Divadlo sa používa pri niektorých aktivitách v rámci OVEP na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu, ale funguje aj ako zábavný spôsob, akým si študenti môžu utvoriť vzťah k tomuto materiálu.
- **Scénka**—Študenti si naštudujú osobnosť z nejakého olympijského príbehu, a potom ju zobrazia. Potom sa zamyslia nad otázkami a diskutujú o nich.
- **Kritické myslenie**—Nejde o individuálnu schopnosť, ale skôr o súbor rôznych myšlienkových procesov ako analýza informácií, formovanie nejakého osobného významu a vyjadrenie názoru o tejto novej informácii. V rámci OVEP ide o dôležitú zručnosť, keďže študentovi pomáha pri formovaní jeho vlastného chápania namiesto toho, aby len prijímali poznatky od pedagóga.
- **„Metakognácia“**—Je to technika, pri ktorej sú študenti podnecovaní, aby analyzovali svoje myšlienkové pochody a pýtali sa: Čo mi to hovorí? Prejavuje sa v mojom myslení zaujatosť alebo hĺbka? Nabáda k ďalším otázkam, alebo si treba položiť ďalšie otázky na lepšie objasnenie? Táto metóda najviac vyhovuje pokročilým mysliteľom, nie tým, ktorí sú ešte stále na úrovni konkrétno-sekvenčného myslenia (t. j. malé deti).

Riešenie problémov

Ak chceme, aby si študenti uvorili vlastný názor na vzdelávanie na základe hodnôt, musíme im poskytnúť zručnosti, ktoré im umožnia rozmýšľať samostatne. V tomto procese je nápomocná schopnosť riešiť problémy a pridružená schopnosť myslieť kriticky.

- **Učenie sa prostredníctvom kolotoča**—Ide o „brainstorming”. Pedagóg predostrie otázku, ktorá môže pozostávať z niekoľkých častí a napíše ju na niekoľko hárkov papiera. Tieto sa pripnú na stenu. Študenti si prezerajú papiere jeden po druhom. Zamyslia sa nad otázkou na papieri, uvažujú, a potom si zapíšu odpovede. Potom sa presunú k ďalšiemu papieru. Na konci sa papiere zvesia a v odpovediach sa hľadajú vzorce a diskusné body. Táto metóda dokáže aktivovať prvotné poznatky študenta a podnietiť k novým otázkam. Umožňuje tiež menej sebavedomým či menej výrečným členom, aby v triede prispeli aj svojimi myšlienkami.
- **Učenie sa pomocou skladačky**—Pri tejto metóde sa študenti rozdelia do skupín a zameriavajú sa na rôzne časti jedného problému. Potom sa stretnú, podelia sa o svoje myšlienky a spoločnými silami poskladajú riešenie problému. Touto metódou sa veľmi účinne uplatňuje spolupráca. Ak v skladačke vytŕča jeden kúsok, presne ako pri skladaní puzzle, nepodarí sa to. Časti skladačky musia do seba zapadnúť.
- **Práca odzadu**—Je to jedinečná vzdelávacia stratégia, pri ktorej študenti začínajú pracovať od konca. Následne študenti musia prísť na kroky, ktoré predchádzali dosiahnutiu tohto konečného bodu.
- **Štruktúrované kladenie otázok**—Učiteľ zadá otázku a očakáva konkrétne výsledky výskumu. Pri tomto prístupe je kľúčové, aby sa u študentov rozvíjalo analytické myslenie a uvažovanie.

Kritické myslenie

K metódam vyučovania, ktoré pomáhajú pri rozvoji tejto zručnosti, patrí „metakognácia“, učenie sa prostredníctvom kolotoča, skladačka, práca odzadu a štruktúrované kladenie otázok. Taktiež:

- **Otázka a odpoveď**—Táto metóda čerpá z pedagógovej schopnosti pokladať otázky a skúmať mieru porozumenia študentov, ktorým potom kladie ďalšie otázky založené na odpovediach. Prostredníctvom tohto prístupu majú študenti možnosť vyjadriť predpoklady a argumenty, ktoré sa potom podrobia kritickému prístupu zameranému na presvedčivosť a presnosť.
- **Panelová diskusia**—Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý skupine ľudí (študentom alebo možno odborníkom) odprezentuje otázku. Formát panelových odpovedí môže byť rôzny. Moderátor môže s problémom osloviť konkrétneho člena panelovej diskusie alebo položiť rovnakú otázku všetkým členom. Po uplynutí času určeného na zodpovedanie otázky (bez prerušovania) môžu reagovať na odpovede aj ostatní členovia panelovej diskusie.

Spolupráca

Ide o proces, pri ktorom sa študent učí zo zručností, vedomostí a skúseností ostatných, a to tak, že ich zakomponuje do vlastného vzdelávacieho procesu. Mnohé aktivity z balíka nástrojov OVEP využívajú zručnosti spojené so spoločným/kolaboratívnym vyučovaním.

- **Zdieľanie sa v kruhu**—Pri tejto vzdelávacej metóde študenti vytvoria kruh a dostanú jeden problém, na ktorom musia pracovať. Všetci v kruhu premýšľajú nad týmto problémom. Zvyčajne ide o náročnú otvorenú otázku. Zapisovateľ potom zaznamená odpovede a príspevky každého jednotlivca v kruhu. Po zhromaždení všetkých príspevkov zapisovateľ zosumarizuje odpovede, z ktorých vychádza následná diskusia.
- **Okrúhly stôl**—Pri tejto stratégii pedagóg napíše otázku (alebo niekoľko otázok) na kúsok papiera. Študent napíše odpovede alebo návrhy, a potom papier posunie ďalšiemu členovi skupiny. Je to užitočný spôsob, ako prísť s novými nápadmi, a pedagóg takto zároveň dokáže zistiť úroveň porozumenia v skupine.
- **Panelová diskusia**—Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý skupine ľudí (študentom alebo možno odborníkom) odprezentuje otázku. Formát panelových odpovedí môže byť rôzny. Moderátor môže s problémom osloviť konkrétneho člena panelovej diskusie alebo položiť rovnakú otázku všetkým členom. Po uplynutí času určeného na zodpovedanie otázky (bez prerušovania) môžu reagovať na odpovede aj ostatní členovia panelovej diskusi.
- **Výučba medzi rovesníkmi**—Výskumy opakovane dokazujú, že ak sa študentom umožní, aby sa učili navzájom, významne to ovplyvní úspech vyučovania, a to tak na strane študentov, ako aj učiteľa. Táto metóda je účinná najmä v prípade študentov, ktorí majú problémy s učebným materiálom. Keď majú študenti učiteľa, ktorý je akoby ich rovesník, výrazne im to pomáha pri nadväzovaní kontaktu s materiálom, ale i s ostatnými rovesníkmi.

Občianska gramotnosť

- **Rozvíjanie líderských zručností** a zmysel pre službu spoločnosti (dobrovoľníctvo) umožňuje realizácia hodnôt OVEP.
- **Poskytovanie vzoru**—pri upevňovaní týchto zručností je dôležitý študent aj pedagóg.

Komunikačné zručnosti

Hodnoty OVEP sa dajú rozvíjať prostredníctvom rôznych foriem médií. Informačné komunikačné technológie (známe pod skratkou ICT) ponúkajú sofistikované nástroje, prostredníctvom ktorých sa dá zdieľať vyučovanie, odovzdávať správy, spolupracovať, riešiť problémy a tvoriť. Niektoré z týchto nástrojov mládež bežne využíva - facebook, blogy, vlogy, prezzi či PowerPoint.

- **Blogy**—Študenti, ktorí majú prístup k internetu, môžu napísať o svojich skúsenostiach s OVEP, a potom článok uverejniť online. Blog je ako denník alebo zápisník. Môžete pritom využiť akýkoľvek štýl písania, ktorý bude vyhovovať zvolenému účelu. Možno chcete písať presvedčivo, vyjadriť svoj názor alebo pochváliť niečí úspech. Môžete napísať čo len chcete. Niektoré blogy sa píšu pre určitú skupinu zainteresovaných, iné len pre radosť z osobnej sebarealizácie. Na internete je k dispozícii množstvo blogovacích zdrojov, ktoré sa dajú ľahko nájsť prostredníctvom vyhľadávacích nástrojov.

Keďže niektorí študenti možno nemajú prístup k týmto nástrojom či k internetu, dajú sa tiež využiť tradičnejšie komunikačné nástroje:

- **Denníky**—Študenti sú povzbudzovaní k tomu, aby si písali denník o tom, ako prechádzajú týmito aktivitami OVEP. Môžu tak zaznamenať svoje myšlienky a formulovať názory na témy, pri ktorých sa vyžaduje debata či výmena názorov. Môže sa z nich stať účinný archív študentovho rozvíjajúceho sa zmyslu pre charakter.
- **Reflexívne denníky**—Tieto študenti používajú na (kontinuálne) zapisovanie svojich myšlienok pri určitej otázke. Napríklad: Pedagóg sa môže opýtať: „Dokáže OVEP zmeniť študentov charakter?“ Keďže sa študent zúčastňuje na aktivitách OVEP, bude vedieť zaznamenať reakciu na túto otázku do denníka.
- **Literárne kruhy**—Ide o skvelý spôsob, ako od študentov získať náhľady na témy OVEP. Študenti sa rozdelia do skupiniek (alebo si nejakú vyberú). Dostanú text, ktorý si prečítajú, a potom diskutujú o obsahu. Spätne potom môžu zreferovať väčšej skupinke o čom sa rozprávali a aké názory vyjadrili. Tieto literárne kruhy sa dajú využiť pri štúdiu kníh ako aj kratších literárnych žánrov.

Samovýučba

- **Vzdelávanie na základe projektov (VNZP)**—Študentov vyzvú, aby si zvolili otázku, ktorá ich bude sprevádzať vyučovaním počas trvania zadania alebo projektu. OVEP a (VNZP) sa k sebe prirodzene hodia, keďže študenti si tak môžu zvoliť jednu tému alebo niekoľko tém vyučovania a následne môžu objavovať aspekty, ktoré sa zhodujú s ich záujmami. Prístup (VNZP) potom študentom umožní, aby si vybrali formu prezentovania toho, čo sa naučili. Myšlienkové bádanie študentov sa točí okolo tejto otázky a študenti si následne zvolia spôsob, akým by chceli vyjadriť, čo sa naučili. Nemá to byť rýchly proces ale niečo, čo môže trvať týždne, či dokonca mesiace. Príkladom otázky v rámci vzdelávania na základe projektov pomocou materiálu OVEP by mohlo byť: „Olympizmus pretvára spoločnosti. Čo to znamená pre teba a pre tvoju komunitu?“
- **Prípadová štúdia**—Študenti sa možno rozhodnú pre detailnú štúdiu zameranú na konkrétny aspekt OVEP. Metódy predvedenia toho, čo sa dozvedeli, by si v rámci osobného prístupu mali zvoliť samotní študenti.
- **Tabule s možnosťami**—Pedagóg napíše na tabuľu možnosti vzdelávania, ktoré súvisia s cieľmi vyučovacej hodiny. Študent si vyberie aktivitu, ktorá najlepšie vyhovuje jeho/jej štýlu učenia sa a súčasným záujmom. Študentovi tiež dáva na výber spôsob, akým chce ukázať, čo sa naučil.
- **Vzdelávacie zastávky**—Pedagóg vytvorí sériu zastávok s aktivitami, ktoré súvisia s témou hodiny. Pedagóg môže študentom dovoliť, aby si sami zvolili smer, v ktorom sa hýbu od jednej zastávky k druhej, alebo ich v prípade potreby môže usmerniť.

Metódy vyučovania na získavanie či podporu existujúcich vedomostí

Postupné zdokonaľovanie—Pri tejto technike pedagóg rozdelí úlohu na menšie celky, ktoré sa dajú ľahšie zvládnuť a pomáha študentom, kým nie sú pripravení na zložitejšie celky.

Upevňovanie—Pedagóg využíva údaje z hodnotenia pred začatím a určí, či študent potrebuje pracovať na nejakom aspekte zadania. Ak už zvládol tento koncept, je pripravený na niečo náročnejšie.

Kotvenie—Niektorí študenti dokončia prácu rýchlo. Pedagóg môže poskytnúť dodatočné informácie založené na koncepte/vyučovaní, ktoré zadal zvyšku triedy.

Vyučovanie prostredníctvom prispôsobeného obsahu OVEP

Prispôsobovani—Pedagóg učí každého študenta rovnakú látku a očakáva rovnaké výsledky, ale študenti s rôznymi schopnosťami potrebujú viac času alebo možno iné vybavenie, ktoré im umožní predviesť, čo sa naučili.

Modifikácie—Pedagóg prispôsobí obsah tak, aby študent reagoval na materiál spôsobom, ktorý zodpovedá jeho schopnostiam.

Prispôsobovanie tempa vzdelávania

Niektorých študentov motivuje pracovať kvalitne, keď dostanú určitý časový harmonogram. Iných študentov to znepokojuje a bráni im to vo vzdelávaní. Učebné metódy, ktoré prispôsobujú tempo (rôzne, regulované konkrétnym študentom, zrýchlené, spomalené, a pod.) sa dajú použiť na podporu rôznorodosti štýlov učenia sa.

Organizácia študentov

Študentov môžete zorganizovať rôznymi spôsobmi:

- **Zoskupovať** nadané deti, aby si spolu prehlbovali vedomosti.
- Výskumy dokazujú, že **miešané skupiny** študentov s rôznymi štýlmi učenia sa a rôznymi potrebami prospievajú všetkým zainteresovaným.
- **Náhodné zoskupovanie** bráni vytváraniu uzavretých skupín v učebnom prostredí.
- **Behaviorálne zoskupovanie**—Organizovanie študentov tak, aby hanblivejší a menej výreční dostali možnosť podeliť sa o svoje nápady (a necítili sa zastrašení výrečnejšími jednotlivcami).

Učenie sa v praxi

Konštruktivizmus—Táto metóda, ktorú opísal grécky filozof Aristoteles, verí, že študenti budú hlbšie a zmysluplnejšie zaangažovaní, keď sa materiálom budú zaoberať aktívne namiesto toho, aby len pasívne sedeli a prijímali fakty. Aktivity, ktoré odporúča OVEP študentom, umožňujú, aby sa o olympizme učili prakticky, nielen z počutia.

Učenie sa prostredníctvom otázok

Môže ísť o proces jednotlivca alebo o spoluprácu, ktorá študentov podnecuje, aby sami objavovali poznanie a porozumenie. To sa dá dosiahnuť niekoľkými spôsobmi:

- **Riadené kladenie otázok**—Učiteľ položí otázku, študent/i si potom zvolí/zvolia výskumné postupy a následne odprezentuje/ú čo zistil/i.
- **Štruktúrované kladenie otázok**—Učiteľ zadá otázku a očakáva konkrétne výsledky výskumu. Pri tomto prístupe je kľúčové, aby sa u študentov rozvíjalo analytické myslenie a uvažovanie.
- **Kladenie otvorených otázok**—Študenti si sami zvolia otázku, výskumnú metódu a spôsob, ktorým odprezentujú výsledky a zistenia.
- **Sokratovské otázky**—Na čele tejto starovekej stratégie, ktorá vychádza z učenia gréckeho filozofa Sokrata, stojí pedagóg, ktorý študentov vyzýva, aby spochybňovali svoje chápanie a obhajovali svoje názory.

Ústne učebné metódy

V niektorých kultúrach sa na vyučovanie študentov používa ústna vzdelávacia metóda. Rozprávanie príbehov, používanie analógií a sokratovských otázok (kladenie otázok s cieľom odhaliť hlbšie uvažovanie o téme) patria k týmto metódam.

Didaktické metódy

V niektorých kultúrach sa študenti najúčinnejšie učia vtedy, keď dostanú pevne stanovené pokyny, čiže štát diktuje, čo sa budete učiť. V takých prípadoch študenti dostanú informácie od lektora a môžu sa pýtať len v presne stanovených medziach.

6. časť
Vyučovanie na základe olympijských vzdelávacích tém (pracovné jednotky)

Základný manuál a knižnica zdrojov poskytujú materiál pre pýtanie sa, diskusiu, úvahu a aktivity. Toto dielo sa dá zrealizovať tak, aby bolo súvislé a zhodovalo sa so vzdelávacími cieľmi OVEP prostredníctvom týchto materiálov, a to nasledovným spôsobom:

- Zdroje OVEP sa používajú ako samostatné aktivity.
- Zdroje OVEP sa kombinujú s ďalšími vzdelávacími projektmi.
- Zdroje OVEP sa plne zakomponujú do osnov, ale používajú sa len po určitú dobu (napr. počas olympijských hier).
- OVEP sa zrealizuje ako pracovná schéma prostredníctvom vzdelávania na základe projektov.
- Aktivity OVEP sa zrealizujú podľa predmetu.
- Aktivity OVEP sa zrealizujú prostredníctvom tém olympijskej výchovy.

Realizácia OVEP*

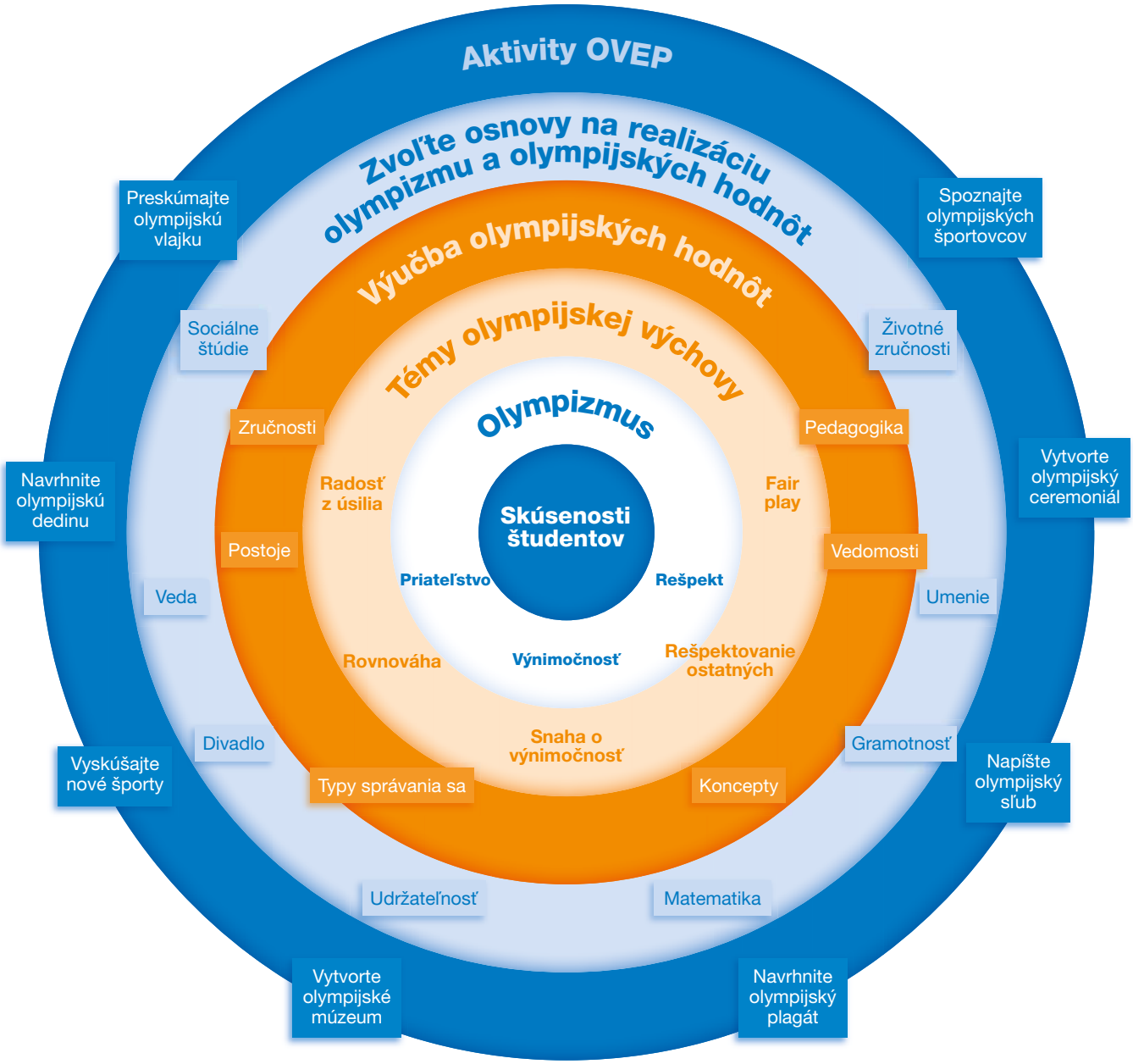

*dá sa stiahnuť ako plagát z *Knižnice zdrojov.* 00/Pracovné listy.

Zdroje OVEP sa používajú ako samostatné aktivity

Pedagóg má možno k dispozícii len limitovaný čas alebo obmedzené zdroje, ktoré môže použiť na OVEP. Preto si môže zvoliť aktivity, ktoré vyhovujú týmto limitom a vyučovať spôsobom, ktorý napriek všetkému prispieva k dosahovaniu želaných výsledkov, napr. k inšpirovaniu študentov, aby prijali hodnoty olympizmu. Triedny učiteľ môže študentov požiadať, aby sa zamysleli nad nejakou podnetnou otázkou, a potom môže zvoliť aktivitu z knižnice zdrojov, ktorá im umožní hlbšie preskúmať túto prácu. Príklad: „Zmeny v postojoch spoločnosti za posledných sto rokov ovplyvnili mnoho aspektov olympijských hier.“ Zvoľte aktivitu zo základného manuálu alebo knižnice zdrojov a zamyslite sa nad tým ako, prečo, kde a kedy k týmto zmenám došlo. Zvoľte si spôsob, akým vyjadríte vaše myšlienky a niečo sa dozviete z tejto otázky. Takýto prístup nepochybne vedie tiež k hlbšiemu skúmaniu prostredníctvom rôznych aktivít.

Príklad: Pedagóg vedie kurz životných zručností a chce, aby sa študenti zamysleli nad tým, ako sa šport a olympijské hry môžu zaslúžiť o medzinárodný mier a spoluprácu. Pedagóg by mohol použiť otázky zo strany 49 základného manuálu - Jazyk mieru - aby tak začal konverzáciu a podnietil študentov k rozvíjaniu myšlienok o tejto problematike. Základný manuál sa pri tomto príklade používa skôr ako zdroj, ktorý má podporiť konkrétnu tému či vzdelávaciu príležitosť namiesto toho, aby sa používal ako kompletný program.

Zdroje OVEP sa kombinujú s ďalšími vzdelávacími projektmi či kurzami

Pedagóg si môže vybrať, že zvolený materiál zapracuje tak, aby doplňal existujúci projekt či lekciu.

Príklad: V mnohých vzdelávacích prostrediach sa vyučujú „životné zručnosti“ a táto lekcia zahŕňa oblasti, s ktorými študenti prichádzajú do osobného styku v procese rozvoja zdravia, sexuality, priateľstiev, sociálnych zručností, voľby životného štýlu, rozvoja rozhodovacích zručností, a pod. Témy olympijskej výchovy nepochybne súvisia s mnohými aspektmi takýchto programov. Pedagóg, ktorý je zodpovedný za vyučovanie týchto životných zručností, by si mohol zvoliť aktivity OVEP ako podporu svojho vlastného programu.

Zdroje OVEP sa selektívne zakomponujú do osnov

Od vzdelávacích inštitúcií, kam patria napr. aj školy, sa očakáva, že budú vzdelávať prostredníctvom mnohých predmetov: gramotnosť, matematika, veda, dejepis, výtvarná výchova. Realizácia obsažných osnov sa preto spája s vysokými nárokmi. Stále však existujú príležitosti realizácie programu OVEP. Príklady:

- programy športového líderstva
- kurzy životných schopností
- hodiny telesnej výchovy
- triedna hodina (t. j. hodina, na ktorej sa nevyučuje žiaden konkrétny predmet)
- záujmové krúžky (t. j. „olympijský klub“ založený v rámci programu OVEP).

Mnohé z tých aktivít poskytujú pedagógovi príležitosti, aby prostredníctvom OVEP nadviazal na skúsenosti študentov v rámci konkrétnych predmetov. OVEP sa uplatňuje selektívne, keď sa tento program používa len v určitom období (napr. počas olympijských hier).

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *„Teaching Values in Movement Activities: Inherent and Added Values“ (Vzdelávacie hodnoty pri pohybových aktivitách: inherentné a pridané hodnoty)* Martínková, I., 2012. 01/História.

OVEP sa uplatní ako pracovná schéma pre vzdelávanie na základe projektov (VNZP)

OVEP je najefektívnejší vtedy, keď sa uplatňuje dlhodobo, so zručnosťami, vedomosťami a skúsenosťami, ktoré sa budujú rok čo rok. Pedagóg používa jeden prístup na vytvorenie lekcie zameranej na témy olympijskej výchovy a zo Základného manuálu a knižnice zdrojov si volí aktivity. Učenie tohto materiálu na kurze/v triede, ktorá sa riadi štruktúrovanou osnovou, by pedagóga zaväzovala k tomu, aby ho plne zrealizoval, čo je v protiklade so situáciou, keď sa považuje za niečo navyše, čo treba vtesnať do osnov.

K ďalším praktickým vyučovacím metódam na realizáciu OVEP patrí využívanie vzdelávania na základe projektov (VNZP). Študenti si určia otvorenú otázku, ktorá ich podnieti prehodnotiť ich zmýšľanie a hlbšie sa zamyslieť nad danou témou. Keď popremýšľajú nad „navádzajúcou otázkou“, každý študent si potom zvolí konkrétny aspekt, ktorý ho zaujíma a motivuje, aby ďalej skúmal a nadobúdal skúsenosti s danou témou. Vďaka tomuto prístupu sa projekt do značnej miery prispôsobuje konkrétnym študentom, pre ktorých tiež predstavuje príťažlivú metodológiu, keďže ich štýly vzdelávania sa a ich schopnosti môžu byť úplne iné.

Príklad VNZP pre študentov na základných školách (9 - 12): „Ako politika ovplyvňuje olympijské hry?“ Prostredníctvom prístupu kladenia otázok by sa pedagóg domáhal odpovedí od študentov, potom by pohotovo zareagoval ďalšími podnetmi, ktoré by viedli k doplňujúcim otázkam od študentov a k následným odpovediam: „Mali by krajiny vôbec bojkotovať olympijské hry v rámci vyjadrovania politického stanoviska? Ako olympijské hnutie zareagovalo na ideologické nezhody? Ako politické rozhodnutia ovplyvnili udeľovanie pôct na hrách? Ako politické očakávania ovplyvnili výkony na olympijských hrách?“ Pomocou týchto otázok a sprievodných myšlienok študentov môže pedagóg so študentom zvoliť aktivity OVEP, ktoré im môžu pomôcť pri hlbšom skúmaní ich záujmov a spôsobov vyjadrenia toho, čo sa naučili.

Odkazy z Knižnice zdrojov

- Webová stránka *Be Inspired 4 Life*, Krajská rada Hampshire. 03/Manuály.
- Webová stránka *Game for Life*, Šport Singapur. 03/Manuály.

Poznámky k workshopu

7. časť
Realizácia fyzicky aktívnych OVEP

Vzdelávanie a fyzické aktivity sú účinné spôsoby, ako deti a mládež zapojiť do uplatnenia ich potenciálu. Fyzicky aktívne programy, ktoré sa realizujú pomocou inštruktážnych stratégií osvedčenými postupmi, umožňujú sociálny, emocionálny a kognitívny rozvoj detí a mládeže, vyzdvihujú akademické úspechy, posilňovanie sebavedomia a umožňujú integrovaný rozvoj mysle a tela.[1,2,3]

Pozývame vás na túto cestu vzdelávania, kde môžete zapáliť globálnu pochodeň fyzicky aktívnej výučby na základe olympijských hodnôt!

Bezpečnosť

Aby sa jednotlivci cítili vítaní a zároveň pohodlne, musia sa cítiť bezpečne, a to fyzicky aj emočne.

Nižšie uvádzame niekoľko tipov na zabezpečenie fyzicky aj emocionálne bezpečného prostredia pre účastníkov na fyzicky aktívnych programoch OVEP.

Tip na bezpečnosť	Ako zrealizovať tip na bezpečnosť
Plán na zabezpečenie pocitu pohodlia účastníkov	• Oboznámte účastníkov s tým, kde sú toalety. • Oboznámte účastníkov s konkrétnymi prestávkami na občerstvenie. • Požiadajte účastníkov, aby počas aktívnej činnosti počúvali svoje telo a nenúťte ich do fyzických výkonov, ak majú zranenie, o ktorom neviete. • Používajte frázu „nech sa páči...“, aby cítili, že budete radi, keď sa zapoja, ale aby zároveň neboli pod tlakom alebo nemali pocit, že sa im vyhrážate. • Vyzvite ich, aby sa postavili či natiahli, alebo si dali prestávku, kedykoľvek to potrebujú.
Plán na zabezpečenie pocitu bezpečia účastníkov	• Moderujte či usmerňujte otočení chrbtom k stene. • Moderujte či usmerňujte tak, aby ste pritom a nestrácali očný kontakt s účastníkmi. • Určite prirodzené a iné prekážky v miestnosti, kde sa učí, aby sa im účastníci mohli vyhnúť. • Dodržiavajte miestne zásady súvisiace s udržiavaním zariadenia aj vybavenia a s normami. • Vyzvite účastníkov, aby nepodceňovali nebezpečenstvo logického rizika, aby sa rozhodovali v súlade s minimálnym rizikom. • Pomocou opisných termínov alebo markerov načrtnite obmedzenia, napríklad čiarami v prachu, kuželmi, a pod. • Využívajte priame/príkazové vyučovanie (lektor hovorí, účastníci počúvajú), keď sa venujete aktivitám s väčším potenciálnym rizikom ako je lukostreľba alebo gymnastika. Určíte tak bezpečnostné kritériá. • Uistite sa, že environmentálne rizikové faktory a nebezpečenstvo je minimálne a môže sa pripraviť ako súčasť akejkoľvek inej činnosti (napr. ochrana proti slnečnému žiareniu, dehydratácii, hypotermii, alergiám na hmyz).
Plán na zabezpečenie emocionálneho bezpečia účastníkov	• Používajte rodovo neutrálny jazyk ako napr. *priatelia* alebo všetci namiesto *chalani*. • Uistite sa, že práva a slobody uvedené v Olympijskej charte sú zabezpečené (napr. v súvislosti s rasou, náboženstvom, či sexuálnou orientáciou). • Povzbudzujte účastníkov, aby sa v prípade nejasností vždy pýtali. • Vychádzajte v ústrety hendikepovaným osobám a členom komunity s cieľom podporiť ich a naplniť ich potreby. • Povzbudzujte účastníkov, aby hovorili o všetkých problémoch, ktoré sa môžu vyskytnúť počas tréningu a pomôžte im nájsť riešenie.

Fyzicky aktívne učenie sa

Telesná výchova a programy fyzických aktivít majú potenciál významne prispieť nielen k rozvoju základných pohybových schopností a fyzických kompetencií, ale aj k rozvoju sociálnych zručností a vzorcov správania sa, sebavedomia, ako aj k akademickému a kognitívnemu rozvoju.[4]

Výskum dokazuje, že medzi účasťou mládeže na fyzických aktivitách a pozitívnymi behaviorálnymi a psychosociálnymi kompetenciami je úzka súvislosť.[5]

Deti a mládež prostredníctvom fyzickej činnosti získavajú:

- rešpekt voči telu – tak vlastnému, ako aj telu ostatných
- integrovaný rozvoj mysle a tela
- sebadôveru a sebavedomie
- sociálny a kognitívny rozvoj, ako aj akademické úspechy.

Keďže telesná výchova môže výrazným spôsobom prispieť ku všetkým aspektom vzdelávania detí a mládeže, stále viac sa podporujú učebné prístupy zamerané na „vzdelávanie prostredníctvom fyzického“, čo však nepredstavuje len „telesné vzdelávanie“6. Oceňovanie roly, ktorú fyzické činnosti znamenajú pri celistvom vzdelávaní dieťaťa, je v súlade s olympijským zmýšľaním, ktoré hlása harmóniu a rovnováhu medzi telom, vôľou a mysľou.

Pozitívny rozvoj mládeže (PRM) a programovanie fyzických aktivít

Pozitívny rozvoj mládeže (PRM) predstavuje proces, prostredníctvom ktorého mládež získava predpoklady prejsť obdobím dospievania zdravým spôsobom.[7]

Cieľom prístupu PRM je presadzovať fyzické a psychické zdravie, ako aj kognitívny, psychologický, emocionálny a sociálny vývoj v mladosti. Prístupy, ktoré sa zameriavajú na účastníkov a aktívne zapájajú študentov počas celého vyučovacieho procesu, sú najvhodnejšie na podporu PRM. Programy navrhnuté na dosiahnutie pozitívneho rozvoja mládeže sa zameriavajú na kompetencie, dôveru, spojenie, charakter a starostlivosť/súcit.[8]

Prostredie PRM, v ktorom má každý účastník šancu na úspech, sa dá uvoriť tak, že fyzická aktivita bude inkluzívna, vhodná pre rozvoj a bude rešpektovať všetkých jednotlivcov a ich schopnosti.

Realizácia programov fyzických aktivít zameraných na pozitívny vývoj mládeže

Sám šport nenaučí zázračne všetky úlohy života.9 Šport a iné formy fyzických činností v podstate môžu znížiť mieru fyzicky aktívneho správania, ak účastníci získajú primnoho negatívnych skúseností.

V našej komunite má mnoho detí rôzne fyzické a kognitívne predispozície, a preto je dôležité utvoriť inkluzívny program, ktorý zabezpečí primeraný prístup a účasť všetkým mládežníkom. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú odporúčania pre lektorov fyzicky aktívnych potrieb OVEP. Ich cieľom je pomôcť mládeži, aby nadobudla optimálnu skúsenosť s fyzickými aktivitami.

ÁNO	NIE
Cielene naplánujte a zrealizujte obsah pozitívneho rozvoja mládeže v rámci každej fyzickej činnosti.	Nemyslite si, že vzťah k pozitívnemu rozvoju mládeže nastane automaticky prostredníctvom fyzických činností.
V skupine povzbudzujte k tímovej práci a komunitnému mysleniu.	Nepopudzujte mládežníkov proti sebe a nezavádzajte negatívnu prax napr. v tom zmysle, že ten, kto prehrá, musí odpratať vybavenie alebo vykonať fyzickú činnosť navyše ako trest za to, že prehral.
Povzbudzujte mládež, aby sa delila o to, čo sa jej páči alebo nepáči, aby sa spätná väzba dala využiť pri plánovaní stretnutí a aktivít.	Ak sa mládež opakovane vyjadruje, že sa im nejaká aktivita nepáči, nesnažte sa ju prinútiť, aby zmenila názor tým, že ju budete opakovane nútiť do tejto aktivity.
Zadajte úlohy tak, aby sa mládež zamerala na podanie čo najlepšieho výkonu, na zlepšenie alebo zvládnutie úlohy.	Nezadávajte úlohy tak, že len niekoľko mládežníkov bude môcť súťažiť o to, kto bude najrýchlejší. Takto sa často zabraňuje procesu či kvalite pohybu.
Zadajte úlohy tak, aby mládež dostala príležitosť precvičovať.	Nezadávajte úlohy tak, aby len niekoľko mládežníkov mohlo precvičovať naraz, a aby vo zvyšnom čase pozorovali ostatných.

Dobrá pedagogická prax pri vyučovaní prostredníctvom fyzických aktivít

Učenie sa prostredníctvom fyzických aktivít je prístup, pri ktorom aktivity slúžia ako prostriedok na výučbu danej látky. Pri fyzicky aktívnych prvkoch OVEP je to prostriedok na výučbu piatich tém olympijskej výchovy. Prostredníctvom uplatňovania dobrých pedagogických stratégií pri fyzicky aktívnych prvkoch OVEP sa zvyšuje pravdepodobnosť, že mládež nadobudne skúsenosť s pohybom v príjemnom, inkluzívnom a radostnom prostredí, a zároveň sa dozvie o piatich témach olympijskej výchovy, ako aj o tom, ako tieto hodnoty aplikovať v živote.

Fyzická činnosť môže mládeži poskytnúť inkluzívne a veselé prostredie, v ktorom sa učia o piatich témach olympijskej výchovy. Témy môžu mať zároveň výrazne hlboký a pozitívny vplyv na deti a mládež, napríklad:

- **Zdravý telesný vývoj**—prostredníctvom vzorcov fyzicky aktívneho správania sa a rozvíjania zručností potrebných na zapájanie sa do fyzických činností.
- **Sociálny rozvoj**—prostredníctvom príležitostí tráviť čas s rovesníkmi a byť súčasťou skupiny.
- **Emocionálna pohoda**—prostredníctvom odbúravania stresu, úzkosti a depresie, ku ktorému môže prispieť režim dlhodobej fyzickej aktívnosti.

Realizácia OVEP vo fyzicky aktívnom prostredí s prihliadaním na dobrú pedagogickú prax je teda strategický spôsob podporovania zdravého rozvoja mládeže prostredníctvom vzdelávacích iniciatív založených na hodnotách.

Vašou úlohou ako pedagógov v rámci fyzických aktivít je podporovať sociálny, fyzický a emocionálny rozvoj detí a mládeže prostredníctvom utvárania programov a aktivít na podporu získavania pozitívnych skúseností so športom a programami fyzických aktivít. Je preto nesmierne dôležité, aby fyzická aktivita, ktorá sa používa ako nástroj vzdelávania na základe hodnôt, bola príkladom dobrej praxe. Keď jednotlivci zažijú vylúčenie, sociálnu izoláciu a neférovosť v športe či v rámci iných foriem telesnej činnosti, spájajú si to s negatívnymi pocitmi z programov fyzických aktivít. V dôsledku takýchto skúseností sa znižuje pravdepodobnosť, že deti a mládež sa budú zúčastňovať na takých programoch a dlhodobo rozvíjať fyzicky aktívny životný štýl.

Ak chcete predviesť dobré pedagogické stratégie v rámci fyzicky aktívnych prvkov OVEP, musíte pochopiť a byť schopní uplatniť vzdelávacie stratégie pre pozitívne a ikluzívne programovanie fyzických aktivít. Po absolvovaní tejto časti budete vedieť, ako na to!

Základné informácie o vzdelávaní

Mosstonove učebné štýly a fyzicky aktívne vzdelávanie

Každý sa učí inak. Ak sa chcete stať efektívnym lektorom telesných aktivít, musíte pochopiť a uplatniť niekoľko inštruktážnych štýlov. V 60. rokoch 20. storočia vytvoril učiteľ telesnej výchovy Muska Musston spektrum učebných prístupov, ktorými názorne predviedol, ako rôzne štýly vyučovania, vzdelávania a aktivít sprostredkúvajú študentom rôzne skúsenosti, a to od štýlov zameraných na učiteľa až po štýly, ktoré sa sústreďujú na študentov.

Toto spektrum zahŕňa variácie inštruktážnych spôsobov v závislosti od toho, kto počas danej aktivity rozhoduje. Ak rozhoduje učiteľ, inštruktážny štýl sa pohybuje v rozmedzí, kde sa sústreďuje na učiteľa, a ak rozhoduje študent, pohybuje sa v spektre inštruktážnych potrieb zameraných na študenta.

Lektori programov fyzických aktivít môžu prostredníctvom tohto spektra pochopiť rozsah štýlov vyučovania a následne sa rozhodnúť, ktorý bude najviac vyhovovať ich študentom a aktivitám, ktoré učia. Mosstonove učebné štýly sa dajú využiť tak v triede, ako aj vo fyzicky aktívnom prostredí.

Ak chceme osloviť všetkých študentov, najefektívnejšie je využívať rôzne štýly vyučovania počas programu.

Väčšinou sa neodporúča praktizovať spôsob priameho/príkazového vyučovania, lebo sa príliš zameriava na učiteľa. Môže však zohrávať dôležitú úlohu pri vytváraní fyzicky bezpečného prostredia. Ak sa, napríklad, mládež učí o témach OVEP prostredníctvom lukostreľby, asi bude najlepšie, keď sa bezpečnostný protokol bude učiť štýlom priameho/príkazového vyučovania. Keď lektor splní dôležité bezpečnostné ciele, môže prejsť na štýl samovýučby, ako napr. vzájomný štýl či sebakontrolu, pri ktorých mládež vymyslí a hrá lukostrelecku hru, ktorá si vyžaduje bezpečnosť, ako aj zručnosti a taktiku.

Treba podotknúť, že pri spôsoboch vyučovania zameraných na študentov sa študenti zapájajú viac ako pri štýloch z Mosstonovho spektra priameho/príkazového štýlu vyučovania.

Zhrnutie Mosstonovho spektra[10]

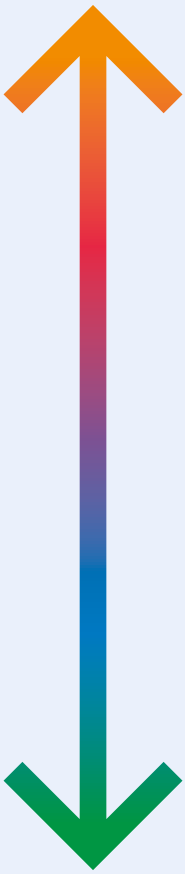

A	Príkaz/Priamy štýl	*Učiteľ, tréner, moderátor rozhoduje o všetkom a mládež sa musí riadiť pokynmi.*
B	Prax	*Mládež plní všetky zadané úlohy.*
C	Vzájomný štýl	*Mládež pracuje v pároch či v skupinách po troch, pričom jeden mládežník poskytuje spätnú väzbu.*
D	Sebareflexia	*Mládež hodnotí vlastné výkony podľa kritérií.*
E	Inklúzia	*Mládež sleduje vlastnú prácu, ktorú zadal dospelý líder (napr. učiteľ, tréner, a pod.).*
F	Riadené objavovanie	*Mládež prichádza ku všeobecným záverom prostredníctvom konkrétnych faktov, skúseností a/alebo úvah.*
G	Divergentný štýl	*Mládež rieši problémy bez pomoci dospelého lídra.*
H	Individuálny štýl	*Dospelý líder určuje obsah a mládež plánuje program.*
I	Iniciovaný štýl	*Dospelý líder zohráva úlohu poradcu pre mládež, ktorá plánuje vlastný program.*
J	Samovýučba	*Mládež berie plnú zodpovednosť za vyučovací proces.*

Pedagogika fyzickej aktivity— Techniky v rámci odporúčanej praxe

Maximalizujte príležitosti, aby si všetci účastníci mohli rozvíjať zručnosti [11,12]

K stratégiám, ktoré sa dajú využiť na optimalizáciu príležitostí pre mládež, patria:

Veľkosť skupín

Málopočetné skupinky zvyšujú šancu, že mládež získa zručnosti, vyrieši problémy a dosiahne svoj potenciál. Takáto prax poskytuje mládeži viac príležitostí precvičovať a rozvíjať zručnosti, klásť otázky, a deliť sa o myšlienky a nápady s ostatnými. Na druhej strane, ak sú skupiny príliš veľké, mládežníci sa pri hre môžu skrývať a vyhýbať sa tak aktívnej účasti.

Striedať sa

Vyžadovať, aby sa všetci vystriedali pri dosahovaní určitého cieľa (napr. hod predmetom) skôr, než sa niekto dostane na rad druhý raz.

Aktivita všetkých

Každý sa musí ústne podeliť o jednu myšlienku, až potom sa iný niekto môže začať deliť o druhú.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Pokyny prispôsobené rôznym úrovniam zručností a skúseností[13]

Každý má inú veľkosť, rôzne skúsenosti a každý sa učí vlastným tempom. Aktivity treba naplánovať tak, aby rátali s týmito rozdielmi. To dosiahneme len prostredníctvom:

- Prenosnosti zručností na fyzické aktivity.
- Zjednodušovaním alebo komplikovaním fyzických úloh.
- Podnecovaním mládeže, aby sa skôr sústredila na kvalitu, nie na kvantitu zručností. Napríklad, zrušte časové obmedzenia, aby sa mládež necítila pod neprimeraným tlakom.
- Zväčšite alebo zmenšite rozmery ihriska, aby sa skrátil alebo predĺžil reakčný čas. Napríklad, keď je ihrisko väčšie, účastníci budú mať viac času získať predmet a rozhodnúť sa, čo s ním.
- Aktivitu rozvrhnite tak, aby začiatočníci mohli používať dominantne ruky a nohy, pričom pokročilí musia používať len nedominantné ruky a nohy.
- Upravte ľahšie a väčšie predmety, ktoré slúžia ako vybavenie (pri začiatočníkoch), na ťažšie a menšie (pri pokročilých účastníkoch).
- Pýtajte sa napr. „niekto to nepochopil?“, aby ste tých, ktorí nerozumejú, povzbudili, nech sa ozvú, a zároveň otázkou vyjadrili, že nie všetci rozumejú.
- Pri jednotlivcoch, ktorí možno spracovávajú informácie pomalšie ako ostatní, poskytujte pokyny vopred, alebo ústne pokyny doplňte o vizualizáciu.
- Prepájajte konkrétne zručnosti s ich využitím v rámci aktivity.
- Dajte účastníkom príležitosti, aby si zručnosti rozvíjali autentickým spôsobom s cieľom podporovať prenosnosť zručností do fyzických aktivít.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Spätná väzba pri konkrétnej zručnosti[14]

Pri realizácii fyzicky aktívnych programov sa dá poskytnúť spätná väzba mládeži niekoľkými spôsobmi:

- **Spätná väzba pri konkrétnej zručnosti—**patria sem termíny, ktoré súvisia s konkrétnymi podnetmi či cieľmi úlohy. Napríklad, viac dokonči pohyb, keď púšťaš loptu, zohni sa nad loptu, ak chceš, aby po odkopnutí ostala na zemi, prejdi si tie tanečné kroky, aby si sa uistil(a), že počas vystúpenia nevypadneš z rytmu.
- **Všeobecná spätná väzba—**môže byť pozitívna alebo negatívna. Pri pozitívnej spätnej väzbe sa používajú frázy ako „dobrá práca“ a „dobrý pokus“. Negatívna všeobecná spätná väzba zahŕňa frázy ako „takto nie“ a „to si neurobil(a) správne“.
- Dá sa tiež efektívne využiť kombinácia konkrétnej a všeobecnej spätnej väzby. Napríklad: „Dobrý pokus! Nabudúce využi väčšiu silu.“

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Podpora medzi rovesníkmi [15,16]

Podpora medzi rovesníkmi, známa tiež ako vzájomné učenie sa, alebo výučba medzi rovesníkmi, je technika vyučovania, pri ktorej si osoby s podobnými skúsenosťami navzájom ponúkajú vedomosti, skúsenosti a emocionálnu, sociálnu či praktickú pomoc. Pri podpore medzi rovesníkmi je potrebné, aby jeden z rovesníkov zaujal pozíciu kouča a ostatní budú vystupovať ako študenti.

K výhodám podpory medzi rovesníkmi patrí:

- Vyššia miera sociálnej interakcie medzi študentami, ktorí sa zúčastňujú na programe, čo tiež prispieva k sociálnemu rozvoju.
- Od svojich rovesníkov študenti prijímajú konkrétnejšie spätnú väzbu v porovnaní s lídrom, ktorý poskytuje spätnú väzbu jednotlivcom vo väčšej skupine.
- Pomáha to pri posilňovaní procesu výučby a pochopenia navrhovaných zručností, ktoré sú predmetom vyučovania.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Motivačné prostredie na podporu vyučovania a radosti z programu [17,18]

Lídri programov fyzickej aktivity môžu vytvoriť prostredie, ktoré účastníkom pomáha, aby sa cítili motivovaní k dosahovaniu úspechov.

Existujú dva typy motivačných prostredí orientovaných na úspech:

- Motivačné prostredie na základe ega, v ktorom úspech znamená vyhrať a byť najlepší.
- Motivačné prostredie na základe úlohy, v ktorom sa za úspech považuje zvládnutie úlohy, dosiahnutie čo najlepšieho výkonu alebo zlepšenie výkonu.

Mnohí, ktorí realizujú program fyzickej aktivity, sa snažia vytvoriť kombináciu motivačného prostredia na základe ega aj úlohy.

Pri vytváraní motivačného prostredia na základe úlohy však treba vymeniť niektoré tradičné postupy za pozitívnu prax.

Tradičné postupy	Pozitívna prax
Ten, kto prehrá, musí odpratať vybavenie	Všetci účastníci odpratávajú vybavenie. Všimnite si, že takto sa prejavuje téma OVEP rešpektovania ostatných.
Určite, kto dokáže urobiť najviac opakovaní určitého cviku v stanovenom čase	Nezameriavajte sa na čas, zamerajte sa na pokyny k zručnostiam a snažte sa o zvládnutie určitej činnosti, o čo najlepší výkon či zlepšenie. Všimnite si, že takto sa prejavuje téma OVEP v snahe o dokonalosť.
Cvik za trest	Odmeňujte pohybom v odľahčenom prostredí. Všimnite si, že takto sa prejavuje téma OVEP radosti z úsilia.
Určite, kto je najlepší v určitej zručnosti	Požiadajte mládež, aby zo seba vydala to najlepšie, keď sa učí alebo napreduje v určitej novej zručnosti a vysvetlite účastníkom, že usilovať sa o čo najlepší výkon je dôležitejšie ako byť dokonalý v nejakej činnosti. Všimnite si, že takto sa prejavuje téma OVEP radosti z úsilia.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Kultúrne relevantná pedagogika [19,20,21]

Pedagogika, ktorá je kultúrne relevantná a reaguje na kultúru, sa prejavuje tak, že lektori mládeže vo všekultúrnom či multikultúrnom prostredí disponujú zručnosťami a kultúrnymi kompetenciami, ktorými umožnia všetkým mládežníkom, aby si vedeli dať do súvislosti to, čo sa učia, s ich vlastnou kultúrou. Pri kultúrne relevantnom vyučovaní a vzdelávaní sa od tvorcov budúcich programov vzdelávania sa prostredníctvom fyzických aktivít OVEP bude možno vyžadovať, aby:

- Pre zlepšenie vyučovania tém OVEP upravili či nahradili aktivity vykonávané počas workshopu s cieľom realizácie kultúrnej rôznorodosti hier.
- Použili jazyk či termíny, ktoré sú relevantné v danom kultúrnom kontexte študentov s cieľom upevniť ich osobný vzťah k obsahu programu.
- Ak líder nemá rovnaké kultúrne skúsenosti ako účastník, alebo väčšina účastníkov, môžu osloviť dôveryhodné kanály a/alebo lídrov náboženských spoločenstiev v rôznych komunitách, aby im pomohli lepšie pochopiť kultúrny kontext všetkých účastníkov.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Hodnotenie zamerané na zručnosti a úlohy[22]

Pri hrách sa dá bodové skóre určovať dvomi spôsobmi:

- Bodovanie založené na meraní úspechu. Napríklad, počítať pri hre s nižším počtom hráčov, kto dá najviac gólov do malej bránky.
- Bodovanie na základe vzdelávacích cieľov (napr. kompetencia odovzdávania a prijímania). Napríklad, pointou aktivity by mohlo byť precvičovanie prihrávania nohou spoluhráčovi. V tom prípade sa body udeľujú podľa toho, koľko ráz hráč úspešne nahral spoluhráčovi.

Počas aktivít vzdelávania sa prostredníctvom fyzických aktivít by sa bodovanie vždy malo zameriavať na rozvoj zručností. V týchto prípadoch sa body udeľujú v súvislosti s úlohou a s ohľadom na ťažisko zručností počas hodiny. K vhodným inštruktážnym nástrojom počas upravených športových aktivít patria aj aktivity typu každý s každým pri nižšom počte hráčov, lebo bez ohľadu na to, ako vyzerá skóre medzi dvoma tímami po prvom kole, sa onedlho uskutoční druhé kolo. Navyše, medzi kolami môžu tímy dostať čas, aby popremýšľali a zamerali sa na to, ako zlepšiť svoj výkon pri zadanej úlohe a činnosti.

Príklad činnosti:

- Bedminton 2 proti 2, každý s každým (napr. na hodine hrá jeden pár proti mnohým ďalším párom).
- 4-minútové kola.
- Každý hráč bude obodovaný na základe vopred stanoveného zamerania hodiny (napr. vrátenie servisu pomocou určitého úderu).
- 2 body udelené za víťazstvo v jednom kole a 1 bod za remízu v jednom kole.
- Ak teda jeden tím prehrá kolo 2:10 na body, následne sa celkové skóre upraví na 0 - 2. Keď víťazný tím postúpi, aby hral s ďalším tímom, prinesie si so sebou 2 body, nie 10. Takže tím, ktorý získal 0 bodov v prvom kole, začne ďalšiu hru s počtom bodov 0. Celkový počet bodov z celej hodiny určí, kto sa stal víťazom dňa!

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Integrované vzdelávanie vo fyzicky aktívnom prostredí[23,24]

Pomocou integrovaného alebo miešaného vzdelávania sa dá zaoberať niekoľkými predmetmi naraz v rámci jednej aktivity. Pri skúsenosti s integrovaným vzdelávaním v rámci fyzicky aktívneho zamerania OVEP sa môžete stretnúť s primárnym obsahom, ku ktorému patria témy OVEP a fyzické aktivity, ako aj so sekundárnym obsahom, ktorý môže zahŕňať matematiku. Podľa prieskumov dokážu integrované štýly vzdelávania viac motivovať a zapojiť mládež do vzdelávacieho procesu než tradičné prístupy, ktoré sa zameriavajú len na jeden predmet. Vzdelávanie im vďaka integrovanému prístupu dáva tiež väčší zmysel, keďže im umožňuje lepšie prepájať a pochopiť súvislosti v rámci ich skúseností so vzdelávaním. OVEP ponúka množstvo výhod, ktoré so sebou prináša integrovaný prístup k vzdelávaniu, a preto tento materiál v rámci tohto výcvikového programu a budúcich iniciatív OVEP dáva prednosť vzdelávaniu prostredníctvom fyzických aktivít. Budúcich lektorov OVEP tiež povzbudzuje, aby vo svojom programe kombinovali i ďalšie látky z predmetov.

Pri integrovanom vzdelávaní môžu telesné činnosti poslúžiť ako účinný nástroj. Prieskum ukázal, že keď sa fyzické aktivity použijú ako prístup na výučbu vedy či matematiky, u kinestetických študentov, ktorí sa účinnejšie učia pomocou pohybu, sa zvyšuje pravdepodobnosť, že látku pochopia. Vzhľadom na množstvo výhod, ktoré fyzické aktivity prinášajú, je logické mládeži poskytovať príležitosti byť fyzicky aktívni. Rovnako je tiež dôležité pomáhať študentom, aby sa naučili všetky akademické predmety (t. j. veda, jazyk, matematika, výtvarná výchova) v rámci programovania fyzických aktivít.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Hodnotenie ako vzdelávanie

Hodnotenie je metóda, ktorá sa využíva na zhromažďovanie a analyzovanie informácií o úrovni porozumenia študentov, ich schopností a/alebo vedomostí o konkrétnom koncepte. Hodnotenie sa používa počas vyučovania v triede, no i v športe a v prostredí, kde sa uskutočňujú fyzické činnosti (napr. telesná výchova, športový program pre mládež).
K typom hodnotenia patrí:

- **Súhrnné—**hodnotenie pri zavŕšení lekcie alebo programu s cieľom informovať o výsledkoch programu, informovať učiteľa, a pod.
- **Autentické—**hodnotenie, ktoré sa deje v reálnom prostredí (napr. upravená hra namiesto hodnotenia odizolovanej zručnosti; tanečná rutina alebo vystúpenie namiesto hodnotenia schopností, ktoré navzájom nesúvisia).
- **Formatívne—**priebežné hodnotenie, ktoré sa používa na výber ďalších pokynov. Účel formatívneho hodnotenia je zlepšiť vzdelávanie alebo ho podporiť, aby sa tak dosiahla optimálna skúsenosť, rozvoj a vzdelávanie účastníka programu.

Pri fyzicky aktívnych častiach OVEP sa primárne odporúča využívať prístup formatívneho hodnotenia, a to preto, že formatívne hodnotenie poskytuje lektorovi priebežné informácie o tom, čo by mohol robiť inak, čo by mohol prepracovať alebo rozvinúť. Tento štýl hodnotenia je v súlade s cieľom/hodnotou OVEP snažiť sa o dokonalosť, keďže je to najlepšia forma podpory lektora aj mládeže v snahe dosiahnuť svoj potenciál.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Pedagogické stratégie zamerané na študenta

Okrem dobrých pedagogických stratégií na vzdelávanie v oblasti fyzických aktivít, ktoré sme opísali už predtým, existujú aj ďalšie stratégie vyučovania zamerané na študenta, ktoré účastníkom môžu pomôcť v procese učenia sa o OVEP a o tom, ako najlepšie poskytovať inštrukcie o možnostiach OVEP. Tieto sa odporúčajú, lebo okrem toho, že sa zameriavajú na študenta, stimulujú kritické myslenie, spoluprácu a riešenie problémov - teda vzdelávacie zručností 21. storočia.

Stratégia vyučovania	Definícia
Brainstorming	Metóda zadávania pokynov, aby sa skupina mohla deliť o myšlienky, ktoré im napadnú. Pri tejto stratégii je úlohou lektora umožniť diskusiu a zapojiť ľudí, ktorí sa možno odmietajú dobrovoľne deliť o svoje myšlienky. Tieto myšlienky sa dajú využiť pri hľadaní riešení rôznych scenárov súvisiacich s témami OVEP či oblasťami, v rámci ktorých sa lekcie absolvované prostredníctvom fyzicky aktívnych prvkov OVEP dajú aplikovať aj v iných oblastiach života.
Prístup využívajúci vymyslené situácie	Stratégia, ktorá využíva vymyslené situácie alebo vymyslené scenáre, dáva mládeži príklad, ktorý by mohol reálne nastať. Vymyslenú situáciu môžu využívať jednotlivci alebo malé skupiny. Je to efektívna inštruktážna stratégia, keďže uplatňuje kritické myslenie, riešenie problémov a zvažovanie rôznych dôsledkov. Vymyslené situácie boli pôvodne navrhnuté pre kontext triedy, ale prístup využívajúci tento prístup môže byť účinným nástrojom aj vo fyzicky aktívnych programoch.
Skladačka	Keďže vychádza z kooperatívneho vyučovania, mládež sa rozdelí do malých skupiniek, pričom všetci dostanú nejakú informáciu. Keď účastníci nájdu niekoho s rovnakou informáciou, začnú diskutovať, skúmať a snažiť sa pochopiť túto informáciu. Potom sa mládežníci vrátia do svojich pôvodných skupín, kde sa každý podelí o svoje zistenia a skupinka spoločnými silami „vyskladá“ hlavnú myšlienku, koncept či rozoberanú tému. Účelom tejto inštruktážnej stratégie je pestovať kritické myslenie a spoluprácu medzi členmi skupinky. Inštruktážna stratégia, ktorá využíva princíp skladačky, vychádza z presvedčenia, že každý mládežník zohráva dôležitú úlohu pri realizácii a plného pochopenia záverečného produktu.

Stratégia vyučovania	Definícia
Upravené vzdelávanie na základe projektov	Vzdelávanie na základe projektov (VNZP) je inštruktážna stratégia zameraná na študenta, ktorou sa študentom umožňuje priebežne riešiť reálne problémy či vzniknuté medzery. Najčastejšie sa používa pri vzdelávaní v triede, ale dá sa uplatniť aj v rámci rekreácie či záujmových krúžkov. Keď sa použije inštruktážna stratégia VNZP, mládež zhromaždí a rozanalyzuje informácie, spoločnými silami rozhodne, poskytne riešenie/projekt na určitý problém, zamyslí sa nad svojou prácou, skritizuje a vylepší ju. Pri VNZP sa mládež môže rozhodnúť, že usporiada veľtrh zdravia, petíciu za nový chodník pre cyklistov pri miestnej ceste, alebo že navštívi zvierací útulok. VNZP sa dá použiť ako užitočná inštruktážna stratégia pri zostavovaní úloh OVEP, keďže účastníkom umožňuje určiť potreby v ich komunitách, a potom hľadať riešenie identifikovaného problému/identifikovaných problémov. Pri práci s mládežou nezabúdajte na to, že výber a hlas študentov pri projektoch služieb by mal byť v súlade s témami OVEP. To platí aj pre obavy, ktoré mládež vníma, alebo pre identifikované oblasti, ktoré treba zlepšiť.
Stratégia vzájomného hodnotenia bez rizika	Stratégia vzájomného hodnotenia bez rizika sa realizuje vtedy, keď rovesníci navzájom počúvajú o riešeniach či nápadoch a bez odsudzovania či hodnotenia predkladajú návrhy, ako by sa táto práca dala posunúť ďalej. Ide o inštruktážnu stratégiu bez rizika, lebo jej cieľom je napredovať vo vzdelávaní, nie hodnotiť ho. Cieľom tejto stratégie je vychádzať z predošlých myšlienok a navrhovaných riešení, alebo ich upraviť. Stratégie vzájomného hodnotenia slúžia na to, aby si mládež precvičovala schopnosť načúvať, keď ostatní kritizujú ich prácu. Mládež potom zváži komentáre a rozhodne sa, či konkrétne komentáre použije na uplatnenie úprav, a ak áno, tak ktoré a prečo. Vzájomné hodnotenie v prostredí bez rizika eliminuje tlak a podnecuje študentov k tomu, aby sa radšej zamerali na proces vzdelávania a zlepšovanie aktuálnych pracovných postupov a netrápili sa tým, čo je správne či nesprávne.
Svetová kaviare	Metóda s názvom svetová kaviareň je vhodná vtedy, ak chcete, aby početné skupiny ľudí diskutovali o otázkach v rôznych prostrediach malých skupiniek. Veľké skupiny sa bežne rozdelia do skupiniek s nie viac ako štyrmi či piatimi osobami. V týchto skupinkách si účastníci posadajú do kruhu, čím imitujú prostredie kaviarne. Po určitom čase sa účastníci presunú do ďalších skupiniek s novými ľuďmi, aby sa opakovane zaoberali otázkami alebo diskutovali o ďalších otázkach. Svetová kaviareň ľuďom umožňuje získať prehľad o tom, čo si myslia ostatní, umožňuje konfrontáciu myšlienok s myšlienkami druhých a dodáva tiež sebavedomie deliť sa o svoje myšlienky s rôznymi ľuďmi. Moderátori predkladajú otázky, iniciujú začiatok a koniec, keď si majú ľudia nájsť nové skupiny, a informujú účastníkov, kedy sa treba začať zaoberať novými otázkami.

Plánovanie fyzicky aktívnych činností OVEP

Nasledujúca tabuľka poskytuje tipy na plánovanie, realizáciu a vyhodnotenie fyzicky aktívnych činností OVEP.

Fáza	Ciele
Plánovanie vášho programu	• Určite potenciálnu mládežnícku skupinu, ktorá sa zúčastní, ako aj ich konkrétne potreby a záujmy. • Snažte sa vopred zistiť čo najviac informácií o účastníkoch, ktoré vám pomôžu naplánovať cielené programy. • Snažte sa zistiť, ktoré problémy považuje komunita a členovia danej komunity za dôležité. Nedomýšľajte si o nich. • Určite, aké miestne zdroje máte k dispozícii na zabezpečenie udržateľnosti. • Získajte kompetenciu v rámci dobrej pedagogickej praxe s cieľom uskutočniť fyzicky aktívne programy. • Určite systém, lektora/lektorov a prostredie pre váš program. • Určite rozpočtové položky a spôsoby, ktorými zabezpečíte financovanie (napr. firemní partneri, granty). • Určite partnerov (napr. nadácie v krajinách s vysokou mierou imigrantov s cieľom podnietiť účasť alebo pomôcť v prípade potreby prekladu) potrebných na podporu účasti mládeže. • Vytvorte formuláre, ktorými rodičia/opatrovníci udelia súhlas na účasť mládeže. Pri týchto formulároch zohľadnite všetky regionálne nariadenia, ktoré treba dodržiavať. • Popri témach OVEP naplánujte fyzicky aktívne hodiny. • Určite, aké vybavenie bude potrebné. • Stanovte, koľko bude trvať každá hodina a rozvrhnite deň (dni)/čas (časy) na realizáciu programu. • Zaškoľte lektorov, ktorí budú realizovať fyzicky aktívne požiadavky OVEP.

Fáza	Ciele
Realizácia vášho programu	• Zrealizujte program. • Poskytnite a rozanalyzujte hodnotenie, ktoré pomôže pri ďalších pokynoch. • Utvorte systém monitorovania a rozanalyzujte hodnotenie s cieľom prispôsobiť program. • Zrealizujte, podporujte a monitorujte dobré pedagogické praktiky.
Vyhodnotenie vášho programu	• Určite krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele a výsledky programu. • Zvoľte si nástroje hodnotenia a vyhodnocovania, ktoré vám umožnia sledovať vaše ciele a výsledky. • Poskytnite a analyzujte vyhodnotenie zo strany mládeže. • Poskytnite a analyzujte vyhodnotenie zo strany lektora/lektorov. • Poskytnite a analyzujte vyhodnotenie zo strany rodiča/opatrovníka. • Ak je to možné, v prípade potreby program upravte.

Poznámky k workshopu

Poznámky k workshopu

Prepájanie činností OVEP s predmetmi učebných osnov

Činnosť	Téma olympijskej výchovy	Školské predmety	Metódy vyučovania
01 Barón Pierre de Coubertin a olympijské hnutie	Rešpektovanie ostatných, rovnováha, fair play	Výtvarná výchova, divadlo, sociálne štúdie	Scénka, pýtanie sa, divadlo, diskusia
02 Olympijský symbol	Rešpekt, snaha o výnimočnosť	Výtvarná výchova, dejepis, sociálne štúdie	Diskusia, pýtanie sa
03 Mávanie vlajkou	Rešpekt	Výtvarná výchova, dejepis, zemepis, sociálne štúdie	Diskusia, pýtanie sa
04 Olympijské motto: Citius, Altius, Fortius	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, radosť z úsilia	Telesná výchova, písanie, gramotnosť, zemepis, sociálne štúdie	Diskusia, pýtanie sa
05 Vzplanutie ducha: olympijský oheň	Rešpekt	Telesná výchova, písanie, gramotnosť, zemepis, matematika	Riadené kladenie otázok, zdieľanie sa v kruhu
06 Slávnostné otvorenie olympijských hier	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, rešpektovanie ostatných, fair play	Divadlo, výtvarná výchova, hudobná výchova	Riadené kladenie otázok, scénka, divadlo
07 Slávnostné ukončenie olympijských hier	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, rešpektovanie ostatných, fair play	Písanie, gramotnosť, divadlo, výtvarná výchova	Pýtanie sa, sokratovské otázky
08 Olympijské prísahy	Fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, divadlo, výtvarná výchova	Konštruktivizmus, sokratovské otázky
09 Olympijské prímerie	Rešpektovanie ostatných, rovnováha, fair play	Písanie, gramotnosť, divadlo, výtvarná výchova	Zdieľanie sa v kruhu, okrúhly stôl
10 Mier a olympijské hry	Rešpektovanie ostatných, fair play	Písanie, gramotnosť, divadlo, výtvarná výchova	Zdieľanie sa v kruhu, okrúhly stôl
11 Hra Dedičstvo mieru	Rešpektovanie ostatných, fair play, priateľstvo, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, divadlo, výtvarná výchova	Zdieľanie sa v kruhu, okrúhly stôl
12 Šport a umenie v Starovekom Grécku	Rešpekt, rovnováha, snaha o výnimočnosť	Výtvarná výchova, zemepis, sociálne štúdie	Riadené kladenie otázok, konštruktivizmus
13 Šport a umenie na novovekých olympijských hrách	Rešpekt, rovnováha, snaha o výnimočnosť	Výtvarná výchova, zemepis, sociálne štúdie	Riadené kladenie otázok, konštruktivizmus
14 Logá a maskoti	Rovnováha, rešpekt, radosť z úsilia	Výtvarná výchova, písanie, gramotnosť	Literárne kruhy

Činnosť	Téma olympijskej výchovy	Školské predmety	Metódy vyučovania
15 Olympijské múzeum	Radosť z úsilia, rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných	Výtvarná výchova, sociálne štúdie, divadlo, hudobná výchova	Kreativita, riešenie problémov
16 Olympijský športový program	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Výtvarná výchova, obchodné štúdie, divadlo, hudobná výchova	Pýtanie sa, spolupráca
17 Olympijské hry mládeže (OHM)	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Sociálne štúdie, divadlo, hudobná výchova	Kreativita, spolupráca
18 Búranie bariér: ženy na olympijských hrách	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Výtvarná výchova, divadlo	Scénka, divadlo, kreativita
19 Paralympijské hry: „Duch v pohybe“	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Telesná výchova	Scénka, pýtanie sa, konštruktivizmus
20 Organizovanie olympijských hier	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, obchodné štúdie, výtvarná výchova, hudobná výchova, divadlo	Pýtanie sa, konštruktivizmus, kreativita
21 Olympijská dedina	Rešpekt, snaha o výnimočnosť, fair play	Sociálne štúdie, veda, prírodoveda, výtvarná výchova	Kreativita, riešenie problémov
22 Udržateľný vývoj prostredníctvom olympijských hier	Rovnováha, rešpektovanie ostatných	Sociálne štúdie, veda, prírodoveda, výtvarná výchova	Kreativita, riešenie problémov
23 Prekonávanie výziev spojených s olympijskými hrami	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpektovanie ostatných, radosť z úsilia	Výtvarná výchova, divadlo, životné zručnosti, sociálne štúdie	Scénka, diskusia
24 Radosť zo športového úsilia a fyzickej activity	Radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť, fair play, rovnováha, rešpektovanie ostatných	Telesná výchova	Riešenie problémov, kreativita, spolupráca
25 Oslava ľudstva: príbehy z olympijských hier	Rešpektovanie ostatných, rovnováha, fair play, snaha o výnimočnosť, radosť z úsilia	Sociálne štúdie	Diskusia, scénka, zdieľanie sa v kruhu
26 Žiť podľa zásad fair play	Fair play, rešpekt, rovnováha	Výtvarná výchova, divadlo, životné zručnosti, sociálne štúdie	Scénka, diskusia
27 Prejavujme úctu k sebe samému a k iným	Rešpekt	Výtvarná výchova, písanie, gramotnosť	Literárne kruhy, diskusia
28 Moje práva = moje povinnosti	Rešpekt, rovnováha, fair play	Životné zručnosti, sociálne štúdie	Pýtanie sa, zručnosti v rámci uvažovania
29 Zložité rozhodnutia	Rešpekt, rovnováha, fair play	Životné zručnosti, divadlo	Scénka, diskusia, riešenie problémov
30 Vynakladanie maximálneho úsilia pre dosiahnutie výnimočnosti	Snaha o výnimočnosť, rovnováha	Písanie, gramotnosť	Denník, reflexívne denníky, zdieľanie sa v kruhu
31 Vytrvalosť a olympijské hry	Snaha o výnimočnosť, radosť z úsilia, rešpekt	Telesná výchova	Diskusia, kreativita, poskytovanie vzoru, riešenie problémov
32 Odolnosť a olympijské hry	Rešpekt, radosť z úsilia, fair play	Sociálne štúdie	Pýtanie sa, kreativita
33 Odvaha na olympijských hrách	Rešpekt, radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť	Sociálne štúdie	Diskusia, pýtanie sa, zdieľanie sa v kruhu
34 Aktívny, vyvážený a zdravý život	Radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť, fair play, rovnováha, rešpektovanie ostatných	Telesná výchova	Riešenie problémov, kreativita, spolupráca

Odporúčaná dodatočná literatúra o pedagogike

Všetky nižšie uvedené informácie boli správne v čase ich tlače. Zmeny môžu nastať bez predošlého upozornenia.

Metódy vyučovania
https://www.teachervision.com/teaching-methods/resource/5810.html
http://teaching.uncc.edu/learning-resources/articles-books/best-practice/instructional-methods/150-teaching-methods

Diferenciácia v triede
http://www.ascd.org/research-a-topic/differentiated-instruction-resources.aspx

Stratégie na podporu rôznych študentov
https://www.understood.org/en/learning-attention-issues/treatments-approaches/educational-strategies/accommodations-and-modifications-how-theyre-different

Načasovanie stratégií a pokynov v triede
http://www.edutopia.org/blog/instructional-pacing-tips-rebecca-alber

Ako využívať tabule s možnosťami
http://www.alexiscullerton.com/uploads/2/4/7/2/24729748/choice_boards_packet.pdf

Tematické vzdelávanie
http://www.funderstanding.com/educators/thematic-instruction/

Konštruktivizmus v triede
http://www.education.com/reference/article/constructivism/

Navrhovanie hodiny a plánovanie
http://www.crlt.umich.edu/gsis/p2_5

Stratégie efektívneho plánovania hodiny
https://www.tes.co.uk/teaching-resource/lesson-design-and-planning-6074051

Konkrétne prístupy k vyučovaniu
http://www.celt.iastate.edu/teaching-resources/course-planning/specific-approaches/

Inklúzia a koučovanie pri rôznorodosti
https://www.sportscoachuk.org/coaches/resource-bank/inclusion-and-diversity-coaching

Zdroje o inklúzii
http://www.swimming.org.au/article.php?group_id=6699

Odkazy z Knižnice zdrojov

- *Sport for Development: What role can sport play in sustained social change? (Rozvoj prostredníctvom športu: akú úlohu môže šport zohrávať pri udržateľnej sociálnej zmene?)* video, Magic Bus, 2013. 01/Obhajoba.
- Webová stránka *Play Academy: Resources for Teachers (Akadémia hry: zdroje pre učiteľov)*, organizácia Right To Play International. 02/Dobrá prax a 03/Manuály.
- Webová stránka *International Inspiration (Medzinárodná inšpirácia)*, International Inspiration. 02/Dobrá prax.
- Diagram *„Kolb's Learning Styles" (Kolbove vzdelávacie štýly)*, www.businessballs.com. 03/Odkazy.
- Webová stránka *Olympic Ambassador Programme (Program olympijského veľvyslanca)*, Novozélandský olympijský výbor, 2016. 00/Pracovné listy.

Slovník pojmov

Nižšie uvádzané termíny slúžia na rozšírenie vašej vedomostnej základne, ale nemusia byť zahrnuté v zdrojoch. Tento glosár má slúžiť na všeobecné použitie.

Analýza po skončení hry	V rámci materiálu PLAYbook predstavuje analýza po skončení hry súbor otázok na zamyslenie, ktoré účastníci workshopu dostanú, aby sa kriticky zamysleli nad obsahom na vysokej úrovni.
Autentické hodnotenie	Hodnotenie, ktoré sa uskutočňuje v reálnom prostredí, napríklad: hra s nižším počtom hráčov, tanečné vystúpenie, gymnastická rutina, a pod. Autentické hodnotenie nezahŕňa hodnotenie izolovaných zručností.
Blogy	Študenti, ktorí majú prístup k internetu, môžu napísať o svojich skúsenostiach s OVEP, a potom článok uverejniť online. Blog je ako denník alebo zápisník. Môžete pritom využiť akýkoľvek štýl písania, ktorý bude vyhovovať zvolenému účelu. Možno chcete písať presvedčivo, vyjadriť svoj názor alebo pochváliť niečí úspech. Môžete napísať čo len chcete. Niektoré blogy sa píšu pre určitú skupinu zainteresovaných, iné len pre radosť z osobnej sebarealizácie. Na internete je k dispozícii množstvo blogovacích zdrojov, ktoré sa dajú ľahko nájsť prostredníctvom vyhľadávacích nástrojov.
Budovanie komunity	Proces, pri ktorom sa členovia určitej skupiny spoja, učia sa jeden od druhého a chápu, že každý člen skupiny môže vyjadriť svoj názor. Budovanie komunity by sa malo uskutočniť v počiatočnej fáze workshopu či programu a na dlhodobom základe.
Chatovacie miestnosti	Mnohé aktivity OVEP boli utvorené s cieľom získavať a rozvíjať myšlienky študentov. Digitálne chatovacie miestnosti by mohli byť skvelé fóra zamerané na spoluprácu so študentmi v rôznych častiach sveta. Avšak napriek veľkému potenciálu tohto média treba pri využívaní chatovacích miestností ako metód vyučovania zapojiť zdravý odborný úsudok, keďže sa z nich ľahko môže stať platforma na vyjadrovanie nevhodného obsahu. Pedagógom radíme, aby konzultovali so svojím oddelením IT, ktoré im poskytne odporúčania.
Denníky	Študenti sú podnecovaní k tomu, aby si písali denník o tom, ako prechádzajú týmito aktivitami OVEP. Môžu tak zaznamenať svoje myšlienky a formulovať názory na témy, pri ktorých sa vyžaduje debata či výmena názorov. Môže sa z nich stať účinný archív študentovho rozvíjajúceho sa zmyslu pre charakter.

Diferenciácia	Je to proces, pri ktorom pedagóg sprostredkuje študentom jedinečný vzdelávací zážitok. Možno bude v triede nevyhnutné prispôsobiť kľúčové premenné: obsah, tempo vyučovania, očakávané výsledky vzdelávania, organizácia študentov (napríklad rôzne úrovne schopností alebo združovanie okolo záujmov).
Diskusné schopnosti	Mnohé schopnosti sa rozvíjajú prostredníctvom debát, ktoré sa používajú ako pedagogická stratégia. K zručnostiam, ktoré sa dajú rozvíjať pomocou správnej diskusnej praxe, patrí verbálna komunikácia, efektívne načúvanie, kritické myslenie a sebavedomie.
Divadelné fórum	Divadlo je popri olympiáde súčasťou jedinečného dedičstva starovekého Grécka. Vníma sa ako účinný a podnetný spôsob, ako sa podeliť o myšlienky a inšpirovať k preskúmaniu problematiky nanovo. Niektoré z týchto aktivít OVEP používajú divadlo na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu, a funguje aj ako zábavný spôsob, akým si študenti môžu utvoriť vzťah k tomuto materiálu.
Divadlo	Divadlo je popri olympiáde súčasťou jedinečného dedičstva starovekého Grécka. Vníma sa ako účinný a podnetný spôsob, ako sa podeliť o myšlienky a inšpirovať k novému nazeraniu na problematiku. Divadlo sa používa pri niektorých aktivitách v rámci OVEP na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu, ale funguje aj ako zábavný spôsob, akým si študenti môžu utvoriť vzťah k tomuto materiálu.
Experimentálne vzdelávanie	Pri tejto metóde dostanú študenti za úlohu vykonať aktivitu, v rámci ktorej sa sila a vplyv hodiny najlepšie dosiahne „v praxi“. V pracovnom liste č. 19 v súvislosti s paralympiádou sa príklady najlepšie „preštudujú“ prostredníctvom realizácie hier, nie len prostredníctvom premýšľania o hrách.
Formatívne hodnotenie	Ide o priebežné hodnotenie, ktoré sa používa na utvorenie ďalších pokynov. Formatívne hodnotenie môže byť neformálne (napr. palec hore, ak rozumiete alebo palec dolu, ak nerozumiete) alebo formálne (napr. písomný komentár na papieri, ktorý sa má odovzdať).
Hodnotenie ako vzdelávanie	Proces zhromažďovania informácií je sedenie či aktivita, cieľom ktorých je využiť informácie v procese prijímania rozhodnutí ohľadom ďalších pokynov.
Kartičky s úlohami	Pedagógovia napíšu úlohy, ktoré charakterizujú či podporujú aktivity OVEP. Tieto kartičky sa potom môžu priniesť do skupín a použiť na vytváranie otázok či objasňovanie.
Komunikačné zručnosti	Mnohé z týchto aktivít OVEP rozvíjajú komunikačné zručnosti študentov. Pri písaní majú možnosť kreatívne vyjadriť svoje názory prostredníctvom príbehov, článkov a rozhovorov. Môžu tiež vymyslieť vlastné metódy osobného vyjadrovania sa prostredníctvom pohybu, divadla a hovoreného slova (napr. monológov či dialógov). V rámci aktivít OVEP sa cenia myšlienky a vklady všetkých študentov, bez ohľadu na ich schopnosti, pričom mnohé odporúčané metódy vyučovania sú navrhnuté tak, aby umožnili rovnosť vyjadrovania sa počas debát a diskusií.
Konštruktivizmus	Ide o vzdelávaciu filozofiu, podľa ktorej sa študenti najefektívnejšie učia „v praxi“ alebo prostredníctvom zážitkového vzdelávania namiesto pasívnych interakcií s látkou. Mnohé aktivity OVEP študentov podnecujú k rozvíjaniu myslenia a pochopenia hodnôt prostredníctvom konštruktivizmu, na rozdiel od sedenia v triede, kde sa uskutočňuje vyučovanie študenta.
Kotvenie	Niektorí študenti dokončia prácu rýchlo. Pedagóg môže poskytnúť dodatočnú aktivitu založenú na koncepte/vyučovaní, ktoré zadal zvyšnej časti triedy.
Kreativita	Patrí ku kľúčovým vzdelávacím kompetenciám 21. storočia. Študenti sú podnecovaní k tomu, aby do problémov vnášali vlastné myšlienky a spôsoby vyjadrovania.

Kritické myslenie	Nejde o individuálnu zručnosť, ale skôr o súbor rôznych myšlienkových procesov ako analýza informácií, formovanie nejakého osobného významu a vyjadrenie názoru o tejto novej informácii. V rámci OVEP ide o dôležitú zručnosť, keďže študentovi pomáha pri formovaní jeho vlastného chápania namiesto toho, aby študent len prijímal poznatky od pedagóga.
Lektor Programu na výučbu olympijských hodnôt (OVEP)	Osoba, ktorá zrealizuje fyzicky aktívnu úlohu OVEP pre mládež.
Literárne kruhy	Ide o skvelý spôsob, ako od študentov získať názory na témy OVEP. Študenti sa rozdelia do skupiniek (alebo si nejakú vyberú). Dostanú text, ktorý si prečítajú, a potom diskutujú o obsahu. Spätne potom môžu zreferovať väčšej skupinke, o čom sa zhovárali a aké názory vyjadrili. Tieto literárne kruhy sa dajú využiť pri štúdiu kníh ako aj kratších literárnych žánrov.
Mapovanie konceptov	Pri tejto technike sa od študentov vyžaduje, aby určili vzťahy medzi myšlienkami a témami, a potom ich vizuálne vyjadrili. Príklad: olympizmus súvisí s témami olympijskej výchovy, ktoré súvisia s radosťou z úsilia, ktorá zase súvisí s aspektom športu. Táto stratégia myslenia študentom pomáha kategorizovať veľké množstvo informácií, ktoré sa potom dajú ďalej analyzovať (alebo použiť akýmkoľvek spôsobom vhodným pri danom projekte či zadaní).
Metakognácia	Je to technika, pri ktorej sú študenti podnecovaní, aby analyzovali svoje myšlienkové pochody a pýtali sa: Čo mi to hovorí? Prejavuje sa v mojom myslení zaujatosť alebo hĺbka? Nabáda k ďalším otázkam, alebo sa treba opýtať ďalšie otázky na lepšie objasnenie? Táto metóda najviac vyhovuje pokročilým mysliteľom, nie tým, ktorí sú ešte stále na úrovni konkrétno-sekvenčného myslenia (t. j. malé deti).
Modifikácie	Pedagóg prispôsobí obsah tak, aby študent reagoval na materiál spôsobom, ktorý zodpovedá jeho schopnostiam.
Monitoring a vyhodnocovanie	Monitoring programu je dlhodobý a zahŕňa oslovovanie účastníkov, ich rodín a lektorov. Cieľom je získavať spätnú väzbu v rámci dlhodobého zlepšovania programu. Vyhodnocovanie je komprehensívny prístup k údajom (napr. kvantitatívnym, kvalitatívnym), ktoré sa používajú na stanovenie toho, či program splnil ciele a zámery, ako aj na poskytovanie spätnej väzby účastníkom.
Občianska gramotnosť	Cieľom je pochopiť, akými spôsobmi sa jednotlivec môže zapojiť do komunity (miestnej, globálnej) v procese posilňovania spoločnosti.
Okrúhly stôl	Pri tejto stratégii pedagóg napíše otázku (alebo niekoľko otázok) na kúsok papiera. Študent napíše odpovede alebo návrhy, a potom papier posunie ďalšiemu členovi skupiny. Je to užitočný spôsob, ako prísť s novými nápadmi, a pedagóg takto zároveň dokáže zistiť úroveň porozumenia v skupine.
Olympijské hodnoty	Ku kľúčovým olympijským hodnotám patrí: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo.
Olympizmus	Olympizmus je životná filozofia. Stojí na olympijských hodnotách, ktoré vychádzajú z olympijského hnutia.
Otázky a odpovede	Táto metóda čerpá z pedagógovej schopnosti klásť otázky a skúmať mieru porozumenia študentov, ktorým potom kladie ďalšie otázky vychádzajúce z odpovedí. Prostredníctvom tohto prístupu majú študenti možnosť vyjadriť predpoklady a argumenty, ktoré sa potom podrobia kritickému prístupu zameranému na presvedčivosť a presnosť.
Panelová diskusia	Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý skupine ľudí (študentom alebo možno odborníkom) odprezentuje otázku. Formát panelových odpovedí môže byť rôzny. Moderátor môže s problémom osloviť konkrétneho člena panelovej diskusie alebo položiť rovnakú otázku všetkým členom. Po uplynutí času určeného na zodpovedanie otázky (bez prerušovania) môžu reagovať na odpovede aj ostatní členovia panelovej diskusie.

Portfóliá	Portfólio je depozitár vzdelávania študentov. Môže ísť o fyzický dokument, napr. v zakladači, alebo o zložku či digitálnu schránku, v ktorej sa dajú uskladniť rôzne médiá. Študent zhromažďuje práce, ktoré slúžia ako výkladná skrinka ich vzdelávania, napredovania, no ukazuje aj silné a slabé stránky.
Postupné zdokonaľovanie	Pri tejto technike pedagóg rozdelí úlohu na menšie celky, ktoré sa dajú ľahšie zvládnuť a pomáha študentom, kým nie sú pripravení na zložitejšie celky.
Pozitívny vývoj mládeže (PVM)	Predstavuje proces, prostredníctvom ktorého mládež získava kompetencie prejsť obdobím dospievania zdravým spôsobom.
Práca od konca	Je to jedinečná vzdelávacia stratégia, pri ktorej študenti začínajú pracovať od konca. Následne študenti musia prísť na kroky, ktoré predchádzali dosiahnutiu tohto konečného bodu.
Predpokladaná štúdia	Študenti sa možno rozhodnú pre detailnú štúdiu zameranú na konkrétny aspekt OVEP. Metódy predvedenia toho, čo sa dozvedeli, by si v rámci osobného prístupu mali zvoliť samotní študenti.
Premýšľaj - prepájaj - prehodnoť - vyjadri	Pedagóg študenta vedie k tomu, aby problém posúdil a dal si ho do súvislosti s poznatkami, ktoré už má, následne ho prehodnotil a napokon vyjadril, ako problém chápe v novom svetle.
Prezzi/PowerPoint	Na prezentovanie myšlienok v súvislosti s týmito aktivitami OVEP sa dá použiť niekoľko digitálnych nástrojov.
Prispôsobovanie	Táto metodológia čerpá zo vzdelávacích kompetencií 21. storočia (kreativita, spolupráca, komunikačné zručnosti, riešenie problémov) a študentom umožňuje navrhnúť si vzdelávanie s ohľadom na ich záujmy a uprednostňované štýly vzdelávania. Potom si študenti môžu zvoliť, ako vyjadria to, čo sa naučili, čiže si to v podstate prispôsobia.
Prostredie bez rizika	Ide o prostredie, v ktorom sa vykonávané aktivity či spoločný obsah neposudzuje ani nevyhodnocuje.
Pýtanie sa	Môže ísť o proces jednotlivca alebo o spoluprácu, ktorá študentov podnecuje, aby sami objavovali poznanie a porozumenie. To sa dá dosiahnuť niekoľkými spôsobmi: **Riadené kladenie otázok**—Učiteľ položí otázku, študent/i si potom zvolí/zvolia výskumné postupy a následne odprezentuje/ú, čo zistil/i. **Štruktúrované kladenie otázok**—Učiteľ zadá otázku a očakáva konkrétne výsledky výskumu. Pri tomto prístupe je kľúčové, aby sa u študentov rozvíjalo analytické myslenie a uvažovanie. **Kladenie otvorených otázok**—Študenti si sami zvolia otázku, výskumnú metódu a metódu, ktorou odprezentujú výsledky a zistenia.
Rexlefívne denníky	Tieto študenti používajú na (kontinuálne) zapisovanie svojich myšlienok pri určitej otázke. Napríklad: pedagóg sa môže opýtať: „Dokáže OVEP zmeniť študentov charakter?“ Keďže sa študent zúčastňuje na aktivitách OVEP, bude vedieť zaznamenať reakciu na túto otázku do denníka.
Riadené či usmerňované čítanie/diskutovanie/ myslenie/písanie	Pedagóg môže využiť dodatočné materiály OVEP, t. j. články, knihy, blogy, webové stránky na prehĺbenie porozumenia nastolených otázok zo strany študentov. Pri usmerňovanom čítaní môže pedagóg požiadať študenta, aby vyslovil predpoklady („Čo sa podľa teba stane, ak...?“), môže študenta podnecovať k hlbšiemu zamysleniu sa, pomôcť študentovi pri porovnávaní, nachádzaní podobností a všímaní si rozdielov.
Riešenie problémov	Ide o schopnosť nájsť riešenia v rôznych situáciách. Niektoré riešenia problémov sú lepšie, niektoré horšie. Mládež by pri hľadaní optimálnych riešení mala rozmýšľať kriticky a zvažovať spoluprácu s ostatnými.

Rozprávanie príbehov	Pedagogická stratégia, ktorá sa používa ako účinný nástroj na sprostredkovanie témy či konceptu študentom.
Scénka	Študenti si naštudujú osobnosť z nejakého olympijského príbehu, a potom ju predvedú. Potom sa zamyslia nad otázkami a diskutujú o nich.
Sokratovské otázky	Na čele tejto starovekej stratégie, ktorá sa zakladá na učení gréckeho filozofa Sokrata, stojí pedagóg, ktorý študentov vyzýva, aby spochybňovali ich chápanie a obhajovali svoje názory.
Spolupráca	Ide o jednu zo vzdelávacích kompetencií 21. storočia. Táto technika je dôležitá pri výučbe mnohých aktivít OVEP. Študenti sú vyzývaní, aby sa nie len „zapojili“, ale aj vyhľadávali a vážili si myšlienky ostatných, keď spolu pracujú na projektoch či zadaniach.
Súhrnné hodnotenie	Hodnotenie, ktoré sa uskutočňuje na záver aktivity či zručnosti s cieľom stanoviť, či študenti dosiahli danú zručnosť alebo vzdelávací cieľ, alebo či na ich dosiahnutie potrebujú dodatočné pokyny.
Tabule s možnosťami	Pedagóg napíše na tabuľu možnosti vzdelávania, ktoré súvisia s cieľmi vyučovacej hodiny. Študent si vyberie aktivitu, ktorá najlepšie vyhovuje jeho/jej štýlu učenia sa a súčasným záujmom. Študentovi tiež dáva na výber spôsob, akým chce demonštrovať, čo sa naučil.
Trieda naopak	Pri tejto metóde študenti vopred dostanú obsah hodiny. Keď prídu do triedy alebo na miesto vyučovania, ich úlohou je diskutovať o obsahu a pracovať na zadaniach, ktoré im pomáhajú prehlbovať pochopenie, skúšať sa alebo požiadať o pomoc pri náročných konceptoch.
Ubytovanie	Pedagóg učí každého študenta rovnakú látku a očakáva rovnaké výsledky, ale študenti s rôznymi schopnosťami potrebujú viac času alebo možno iné vybavenie, ktoré im umožní ukázať, čo sa naučili.
Učenie sa pomocou skladačky	Pri tejto metóde sa študenti rozdelia do skupín a zameriavajú sa na rôzne časti jedného problému. Potom sa stretnú, podelia sa o svoje myšlienky a spoločnými silami poskladajú riešenie problému. Touto metódou sa veľmi účinne presadzuje spolupráca. Ak v skladačke vytrča jeden kúsok, presne ako pri skladaní puzzle, nepodarí sa to. Časti skladačky musia do seba zapadnúť.
Učenie sa prostredníctvom kolotoča	Ide o brainstormingovú aktivitu. Pedagóg zadá otázku, ktorá môže pozostávať z niekoľkých častí a napíše ju na niekoľko hárkov papiera. Tieto sa pripnú na stenu. Študenti si prezerajú papiere jeden po druhom. Zamyslia sa nad otázkou na papieri, uvažujú, a potom si zapíšu odpovede. Potom sa presunú k ďalšiemu papieru. Na konci sa papiere zvesia a v odpovediach sa hľadajú vzorce a diskusné body a pod. Táto metóda dokáže aktivovať prvotné poznatky študenta a podnietiť k novým otázkam. Umožňuje tiež menej sebavedomým či menej výrečným členom, aby v triede prispeli aj svojimi myšlienkami.
Upevňovanie	Pedagóg využíva údaje z hodnotenia pred začatím a určí, či študenti potrebujú pracovať na nejakom aspekte zadania. Ak už zvládli tento koncept, sú pripravení na niečo náročnejšie.
Uvažovanie	Spätné premýšľanie o nadobudnutej skúsenosti s cieľom zlepšiť pokyny alebo výsledky aktivity či hodiny.
Virtuálne vzdelávanie	Študenti, ktorí majú prístup k informačným a komunikačným technológiám (známym pod skratkou ICT), môžu tieto zdroje použiť na kreatívne využívanie mnohých aktivít odporúčaných obsahom OVEP. O svoje nápady sa môžu deliť prostredníctvom video-konferencie, podcastov, chatovacích miestností či sociálnych médií.

Vlogy	Technologická gramotnosť študentov poskytuje mnoho jedinečných spôsobov, ako môžu svojim pedagógom predviesť, čo sa naučili. Vlogy sú ekvivalenty blogov vo forme videa. Študenti môžu natočiť rozhovor medzi sebou, alebo urobiť videozáznam monológu, ktorý potom nahrajú na webovú či hostingovú stránku. Študentom táto metóda poskytuje obrovský potenciál.
Vstupné kartičky	Na začiatku hodiny či lekcie sú študenti vyzvaní, aby na kartičku napísali svoje otázky o téme. Konkrétne napíšu, čo vedia a čo sa chcú dozvedieť. Počas lekcie sa potom pedagóg aj študent môže odvolávať na tieto kartičky a môžu pripomínať, na čo sa pri práci treba zamerať a ktoré otázky treba zodpovedať.
Vyhodnotenie programu	Proces zhromažďovania informácií o programe po jeho skončení slúži na stanovenie jeho efektívnosti v plnení cieľov programu.
Výstupné kartičky	Vstupné kartičky sprevádzajú výstupné kartičky. Na záver lekcie študenti zapíšu, čo sa naučili, ako aj oblasti, ktoré ich zaujímajú a v rámci ktorých by chceli pokračovať v ďalšom štúdiu. Zapíšu si tiež všetky otázky a ťažkosti, s ktorými sa stretli.
Výučba medzi rovesníkmi	Výskumy opakovane dokazujú, že ak sa študentom umožní, aby sa učili navzájom, významne to ovplyvní úspech vyučovania, a to ako na strane študentov, tak i učiteľa. Táto metóda je účinná najmä v prípade študentov, ktorí majú problémy s učebným materiálom. Keď majú študenti učiteľa, ktorý je akoby ich rovesník, výrazne im to pomáha pri nadväzovaní kontaktu s materiálom, ale i s ostatnými rovesníkmi.
Vzdelávacie témy Programu na výučbu olympijských hodnôt (OVEP)	K piatim vzdelávacím témam OVEP patrí: radosť z úsilia, fair play, rešpektovanie ostatných, snaha o dokonalosť a rovnováha medzi telom, mysľou a vôľou.
Vzdelávacie zastávky	Pedagóg vytvorí sériu zastávok s aktivitami, ktoré súvisia s témou hodiny. Pedagóg môže študentom dovoliť, aby si sami zvolili smer, v ktorom sa hýbu od jednej zastávky k druhej, alebo ich v prípade potreby môže usmerniť.
Vzdelávanie na základe hodnôt	Ide o prístupy k príprave detí a mládeže na život prostredníctvom výučby v oblasti hodnôt.
Vzdelávanie na základe projektov (VNZP)	Študentov vyzvú, aby si zvolili otázku, ktorá ich bude sprevádzať vyučovaním počas trvania zadania alebo projektu. OVEP a VNZP sa k sebe prirodzene hodia, keďže študenti si tak môžu zvoliť jednu tému alebo niekoľko tém vyučovania a následne môžu objavovať aspekty, ktoré sa zhodujú s ich záujmami. Prístup VNZP potom študentom umožní, aby si vybrali formu prezentovania toho, čo sa naučili.
Zdieľanie sa v kruhu	Pri tejto vzdelávacej metóde študenti vytvoria kruh a dostanú jeden problém, na ktorom musia pracovať. Všetci v kruhu premýšľajú nad týmto problémom. Zvyčajne ide o náročnú otvorenú otázku. Zapisovateľ potom zaznamená odpovede a príspevky každého jednotlivca v kruhu. Po zhromaždení všetkých príspevkov zapisovateľ zosumarizuje odpovede, od ktorých sa odvíja následná diskusia.
Zručnosti v rámci uvažovania	Mnohé aktivity OVEP študentov podnecujú, aby prichádzali na vlastné nápady v súvislosti s materiálom. Zručnosti v rámci uvažovania ako analýza, uvažovanie, syntéza a utváranie teórií sú preto integrálnou súčasťou týchto aktivít.

Zdroje OVEP

- *„Základy výučby olympijských hodnôt: Športový program.“* 00/Základný manuál.
- *„Realizácia PLAYbook OVEP: Praktický sprievodca výučbou olympijských hodnôt.“* 00/Realizácia OVEP.
- *„Pracovné listy: Cvičenia na podporu výučby olympijských hodnôt.“* 00/Pracovné listy.
- *Knižnica zdrojo.*
- Platforma *Olympic Adventure (Olympijské dobrodružstvo)*, Medzinárodný olympijský výbor (MOV). 03/Odkazy.

Zdroje a odkazy

„African Traditional And Oral Literature As Pedagogical Tools In Content Area Classrooms K-12" (Tradičná a ústna africká literatúra ako pedagogický nástroj pri učebných látkach v učebniach K-12), Asimeng-Boahene, L. and Baffoe, M., Information Age Publishing, 2014.

„Creating and Sustaining the Constructivist Classroom" (Vytváranie a udržovanie konštruktivistickej triedy), Marlowe, B. A. a Page, M. L., Corwin Press, 2005.

„Different Speeds & Different Needs: How to Teach Sports to Every Kid" (Rôzne rýchlosti a rôzne potreby: Ako naučiť športovať každé dieťa), Barber, G., Paul Brookes Publishing, 2010.

„Making Differentiation a Habit: How to Ensure Success in Academically Diverse Classrooms" (Urobiť z diferenciácie zvyk: Ako zabezpečiť úspech v akademicky miešaných triedach), Heacox, D., Free Spirit Publishing, 2009.

„Project Based Learning (PBL) Starter Kit" (Vzdelávanie na základe projektov (PBL)), Larmer, J., Ross, D. a Mergendollar, J. R., Unicorn Printing, 2009.

„Physical Education Methods for Elementary Teachers" (Metódy vyučovania v školách), Thomas, K., Lee, A. M. a Thomas, J. R., 3. vydanie, Human Kinetics, 2008.

„Qualities of Effective Teachers" (Vlastnosti efektívnych učiteľov), 2. vydanie, Stronge, J. H., ASCD, 2007.

„The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners" (Diferencovaná trieda: zohľadnenie potrieb všetkých študentov), 2. vydanie, Tomlinson, C. A., ASCD.

„Invitations to Learn" (Pozvánky na vzdelávanie), Tomlinson, C. A., Educational Leadership, september, 2002 60 (1) 6–10.

7. časť

1. ARMOUR Kathleen, SANDFORD Rachel a DUNCOMBE Rebecca. 2013. „Positive youth development and physical activity/sport interventions: mechanisms leading to sustained impact." (Pozitívny vývoj mládeže a intervencia fyzických aktivít/športu: mechanizmy vedúce k trvácnemu vplyvu.) Publikácia *Physical Education & Sport Pedagogy* 18, č. 3: 256 – 281.
2. BAILEY Richard. 2006. „Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes." (Telesná výchova a šport v školách: prehľad výhod a výsledkov.) Publíkácia *Journal Of School Health* č. 8: 397.
3. WEISS Maureen. 2011. „Teach the children well: a holistic approach to developing psychosocial and behavioral competencies through physical education." (Dobre učte deti: holistický prístup k rozvoju psychosociálnych a behaviorálnych kompetencií prostredníctvom telesnej výchovy.) *Quest* (00336297) 63, č. 1: 55 - 65.
4. BAILEY Richard. 2006. „Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes." (Telesná výchova a šport v školách: prehľad výhod a výsledkov.) Publíkácia *Journal Of School Health* č. 8: 397.
5. WEISS Maureen. 2011. „Teach the children well: a holistic approach to developing psychosocial and behavioral competencies through physical education." (Dobre učte deti: holistický prístup k rozvoju psychosociálnych a behaviorálnych kompetencií prostredníctvom telesnej výchovy.) *Quest* (00336297) 63, č. 1: 55 - 65.
6. GOUDAS M., DERMITZAKI I., LEONDARI A. a DANISH S. 2006. „The effectiveness of teaching a life skills program in a physical education context." (Efektívnosť výučby programu životných zručností v kontexte telesnej výchovy.) Publikácia *European Journal Of Psychology Of Education – EJPE* (Instituto Superior De Psicologia Aplicada) 21, č. 4: 429 - 438.

7. DANISH S., FORNERIS T., HODGE K. a HEKE I. 2004. „Enhancing youth development through sport." (Podpora rozvoja mládeže prostredníctvom športu.) Publikácia *World Leisure Journal* 46, č. 3: 38-49.
8. LERNER Richard M., LERNER Jacqueline V., ALMERIGI Jason B., THEOKAS Christina, PHELPS Erin, GESTSDOTTIR Steinunn a VON EYE Alexander, et al. 2005. „Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents: findings from the first wave of the 4-H Study of positive youth development." (Pozitívny vývoj mládeže, účasť na programoch rozvoja mládeže v komunitách a komunitné vklady dospievajúcich piatakov: zistenia z prvej vlny Štúdie 4-H pozitívneho vývoja mládeže.) Publikácia *Journal Of Early Adolescence* 25, č. 1: 17 - 71.
9. DANISH S. D. 2002. „Teaching life skills through sport." (Výučba životných zručností prostredníctvom športu.) V *Paradoxes of Youth and Sport* (Paradoxy mládeže a športu), editoval GATZ M., MESSMER M. a BALL-ROKEACH ALBANY S. NY: Tlačiareň State University of New York Press.
10. DOHERTY Jonathan. „Teaching styles in physical education and Mosston's Spectrum." (Štýly vyučovania telesnej výchovy a Mosstonovo spektrum.) http://www.spectrumofteachingstyles.org/pdfs/literature/TeachingStyles%20inPEandMosstonsSpectrum.pdf (prístup z 1. 8. 2016).
11. CHUNLEI Lu a STEELE Kyle. 2014. „Easy-play model: an inclusive approach to enjoyable sport participation." (Model jednoduchej hry: inkluzívny prístup k zábavnej účasti na športe.) Časopis *Physical & Health Education Journal* 80, č. 1: 24 - 28.
12. STOLZ Steven a PILL Shane. 2014. „Teaching games and sport for understanding: Exploring and reconsidering its relevance in physical education." (Výučba hier a športu na porozumenie: objavovanie a prehodnocovanie relevantnosti v telesnej výchove.) Časopis *European Physical Education Review* 20, č. 1: 36 - 71.
13. CHUNLEI Lu a STEELE Kyle. 2014. „Easy-play model: an inclusive approach to enjoyable sport participation." (Model jednoduchej hry: inkluzívny prístup k zábavnej účasti na športe.) Časopis *Physical & Health Education Journal* 80, č. 1: 24 - 28.
14. CHEPKO Stevie a DOAN Robert. 2015. „Teaching for skill mastery." (Vyučovanie s cieľom osvojenia si zručnosti). Časopis *Journal of Physical Education, Recreation & Dance* 86, č. 7: 9-13.
15. JENKINSON Kate. A., NAUGHTON Geraldine a BENSON Amanda C. 2014. „Peer-assisted learning in school physical education, sport and physical activity programmes: a systematic review." (Školské vzdelávanie na hodinách telesnej výchovy, športu a fyzických aktivít za pomoci rovesníkov: systematický prehľad.) Publikácia *Physical Education & Sport Pedagogy* 19, č. 3: 253 - 277.
16. GUTUSKEY Lila, MCCAUGHTRY Nate, SHEN Bo, CENTEIO Erin a GARN Alex. 2016. „The role and impact of student leadership on participants in a healthy eating and physical activity programme." (Úloha študentského vedenia a ich vplyv na účastníkov programov zdravého stravovania a fyzickej aktívnosti.) Časopis *Health Education Journal* 75, č. 1: 27-37.
17. STANDAGE Martyn, DUDA Joan L. a NTOUMANIS Nikos. 2003. „A model of contextual motivation in physical education: Using constructs from self-determination and achievement goal theories to predict physical activity intentions." (Model kontextuálnej motivácie v telesnej výchove: využívanie konštruktov z teórií sebaurčenia a dosahovania cieľov na predikovanie zámerov telesných činností.) Publikácia *Journal of Educational Psychology* 95, č. 1: 97 - 110.
18. LORUSSO Jenna R., PAVLOVICH Stefanie M. a CHUNLEI Lu. 2013. „Developing student enjoyment in physical education." (Rozvoj záľuby študentov v telesnej výchove.) Časopis *Physical & Health Education Journal* 79, č. 2: 14 - 18.
19. CULP Brian. 2013. „Eliminating barriers to physical activity: using cultural negotiation and competence." (Odstraňovanie prekážok telesných činností: využívanie kultúrneho vyjednávania a kompetencií.) Stratégie: Publikácia *A Journal For Physical And Sport Educators* 26, č. 3: 35-40.
20. DOMANGUE Elizabeth a CARSON Russell Lee. 2008. „Preparing culturally competent teachers: service-learning and physical education teacher education." (Príprava kultúrne zdatných učiteľov: služobné vzdelávanie a vzdelávanie učiteľov telesnej výchovy.) Publikácia *Journal of Teaching In Physical Education* 27, č. 3: 347 - 367.
21. RICHARDS Heraldo V., BROWN Ayanna F. a FORDE Timothy B. 2007. „Addressing Diversity in Schools: Culturally Responsive Pedagogy." (Vyrovnanie sa s rôznorodosťou na školách: pedagogika zohľadňujúca kultúru.) Publikácia *Teaching Exceptional Children* 39, č. 3: 64 - 68.
22. O'REILLY Ellen, TOMPKINS Joanne a GALLANT Margaret. 2001. 'They ought to enjoy physical activity, you know?': Struggling with Fun in physical education." („Z telesných činností by mali mať radosť, viete?" Problémy so zábavou na telesnej výchove.) Publikácia *Sport, Education and Society* 6, č. 2: 211 - 21.
23. SLADE Dennis. 2013. „Adding value to physical education through an integrated approach." (Zvyšovanie hodnoty telesnej výchovy prostredníctvom integrovaného prístupu.) Publikácia *Physical Educator – Journal Of Physical Education, New Zealand* 46, č. 1: 35 - 37.
24. HUMPHRIES Charlotte, BIDNER Sarah a EDWARDS Cheryl. 2011. „Integrated learning with physical education and music." (Integrované vzdelávanie s telesnou výchovou a hudbou.) Publikácia *Clearing House* 84, č. 5: 174 - 179.

MEDZINÁRODNÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR
OLYMPIJSKÁ NADÁCIA PRE KULTÚRU A DEDIČSTVO,
QUAI D'OUCHY 1, 1001 LAUSANNE, ŠVAJČIARSKO

www.olympic.org/ovep